

ZASAVSKI

Vestnik

Uredništvo: Trbovlje, ulica Svobode 1
 Telefon: 614-7-146
 Letna naročnina 400 din, polletna 200 din, četrtletna 100 din, mesečna 34 din
 Posamezna številka 10 din
 Rokopisi morajo biti v uredništvo najkasneje vsa petek dopoldne in se ne vračajo

LETO VII. — STEV. 33

TRBOVLJE, 18. AVGUSTA 1954

GLASILG SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZASAVJA

Družbeni plan za leto 1955

Vsestranski razvoj našega gospodarstva, nadaljevanje in razvijanje gospodarske politike, ki jo vodimo od leta 1953 dalje, lahko štejemo med pomembne značilnosti načrta našega družbenega plana za prihodnje leto. To se tudi vidi v nizu najrazličnejših ukrepov, ki jih predvideva ta plan: hitrejši porast naše predelovalne industrije, koraki za dvig naše kmetijske proizvodnje, spremembe v strukturi investicij itd.

Naša celokupna proizvodnja, kakor jo določa načrt družbenega plana za leto 1954, predvideva nadaljnji porast osnovne in predelovalne industrije. Značilno je, da naša predelovalna industrija raste v hitrejšem tempu kot prejšnja leta. Tako bo proizvodnja potrošniškega blaga že letošnje leto za 9,9% večja kot lani, prihodnje leto se bo pa dvignila za 17,3% nad letošnje.

Porast proizvodnje v letu 1955 pričakujemo, ker bodo začele delati nove tovarne, ki smo jih zgradili, in ker bomo bolje izkoristili tudi naše dosedanje kapacitete. Velikanska materialna sredstva, ki smo jih vlagali in jih še živujemo za industrializacijo naše države, dajejo sedaj pričakovane rezultate in omogočajo razvijanje ostalih vej našega gospodarstva. Naši glavni naporji bodo šli prihodnje leto največ za tem, da skoncemo in damo v pogon osnovne objekte naše kapitalne izgradnje.

Druge značilnosti načrta našega družbenega plana za prihodnje leto je v tem, da bomo nadaljevali tudi s spremembo strukture naših investicij. Sedaj zmanjšujemo investicije v industriji, kar omogoča porast investicij v ostalih področjih našega gospodarstva in povečava tudi fond za dvig našega družbenega standarda — gradnjo novih stanovanj. Tako bomo investicije za industrijske objekte znižali od 66% v lanskem letu na 52% v prihodnjem letu. Posebno mesto zavzemajo nadalje investicije v našem poljedelstvu, ki bodo porasle od 6,4 milijard dinarjev v lanskem letu na 16,2 milijard v letu 1955.

Z ostvartitvijo osnovnega načrta industrializacije naše države so dani tudi temeljni pogoji za hitrejši razvoj naše kmetijske proizvodnje. Glede na to imamo tudi ukrepe, ki bodo privedli do porasta kmetijske proizvodnje. Vse naše prizadevanje gre za tem, da naše poljedelstvo usposobimo, da bo moglo kriti vse naše potrebe in da bomo poljske pridelke lahko tudi izvažali.

Načrt družbenega plana za prihodnje leto predvideva znatna sredstva za rešitev osnovnih problemov v našem kmetijskem gospodarstvu. Med pomembnimi ukrepi je povečanje uporabe umetnih gnojil, povečanje mehanizacije v kmetijstvu in poljedelstvu itd. V ta namen je predvideno 13,8 milijard dinarjev za regres proizvodnikom proti 6 milijardam v letošnjem letu. Poleg tega snujemo fonde za pospeševanje kmetijske proizvodnje. V to svrhu je izločeno iz federalnih sredstev 600 milijonov. Tak sklade bomo ustanovili po naših republikah in okrajih.

Za boljše izkoriščanje tržnih viškov (klavnice in hladilnice), za rekonstrukcijo sladkornih tovarn, oljarn, predilnic in podobno je določeno 7,8 milijard dinarjev. Prihodnje leto bo znašal indeks cen poljskih pridelkov v primeri z letom 1938 1412, indeks cen za industrijske proizvode pa 1130.

Povečanje našega izvoza in uravnoteženje plačilne bilance sta med osnovnimi problemi našega gospodarstva. Tudi za prihodnje leto so predvideni naporji v tej smeri. Naša industrija bo megle prihodnje leto izvoziti na tuj tržnišča blaga v vrednosti 57,5 milijard v primeri z 49 milijardami v letošnjem letu. Poljskih pridelkov bomo drugo leto izvozili za 29,4 milijard, letos pa za 25,1 milijard dinarjev.

Socialistični odnosi, ki se razvijajo v naših komunah in podjetjih, so zasnovani na udeležbi

in razdelitvi njihovih dohodkov. Načrt družbenega plana za prihodnje leto predvideva izmenjavo instrumentov, s katerimi obdavčujemo dohodke naših podjetij. Uvajamo progresivni sistem obdavčenja namesto proporcionalnega. Druga važna sprememba instrumentov določa elastičnejše formiranje plačnih fondov. Ljudski odbori potrjujejo tarifne pravilnike podjetij, s čimer postajajo regulator obsega nivoja plačnega fonda. S tem postaja komuna važen činitelj v razdelitvi dohodkov podjetij. Nevarnosti, da bi bile oškodovane koristi podjetij, ni, ker imamo zbere proizvajalcev, ki zastopajo interese podjetij kot koristi komun.

Izmenjava instrumentov, ki so predvideni v načrtu družbenega plana za leto 1955, je rezultat analize, ki je bila izdelana na osnovi gospodarskih podatkov iz več kot 2000 naših podjetij in okrog 300 ljudskih

odborov. Dosedanje izkušnje kažejo, da je našemu gospodarstvu uspelo v celoti ustvariti povoljne pogoje za nadaljnji razvoj proizvodnje, dajejo pa istočasno pobudo za razvijanje iniciative v podjetjih kot v komunah, prav tako za razvoj samouprave in svobodnejše formiranje odnosov na tržiščih.

Diskusija o načrtu plana se bo pričela že prihodnji mesec. Danj so povoljni pogoji za široko in stvarno diskusijo že a tem, da je bil prvi načrt plana predložen naši javnosti pravčasno, kar bo omogočilo široko razpravo in kritiko po naših republikah, gospodarskih organizacijah podjetij in komunah. Na temelju te diskusije in kritike bo predložil Zvezni izvršni svet končni predlog plana Zvezni ljudski skupščini. Po razpravi v skupščini in plenu skupščine bo plan postal zakon, po katerem bomo gospodarili prihodnje leto.

Priprave za Ostrožno

V zadnji številki našega lista smo pisali o pripravah Trboveljčanov za proslavo na Ostrožnem. Za njimi pa prav nič ne zaostajajo prebivalci ostalih krajev našega okraja.

V Hrasniku se je do sedaj prijavilo samo iz štirih od 10. volilnih enot za Ostrožno 800 ljudi. Da bo to število znatno preseženo nam dokazuje dejstvo, da je bilo dosedaj prodanih že 1500 značk. Pa tudi njihovi sosedi Dolanci niso kar tako. Saj imajo že 200 priglancev. O proslavi na Ostrožnem je obveščen tudi prebivalec iz najbolj oddaljenega in zakotnega predela občine.

V Radečah pri Zidanem mostu so prodali do sedaj 400 zletnih značk. Računajo, da bo iz Radeč in okolice kar za cel vlak priglancev. Tako se je n. pr. iz male Loke pri Zidanem mostu prijavilo do sedaj 230 občanov.

2170 aktivnih borcev ima trboveljski okraj

Po še nepopolnih podatkih živi v trboveljskem okraju 2170 aktivnih udeležencev revolucije. Ti borci se bodo udeležili proslave na Ostrožnem v sestavi svojih brigad in odredov oziroma v skupini internirancev. Pred odhodom na Ostrožno se bodo še sešli po centrih. Na teh sestankih bodo dobili posebna pismena vabila in navodila. Na Ostrožno oziroma v Celje bodo odpotovali s posebnim vlakom

en dan pred glavno slavnostjo zaradi formiranja brigad in še drugih okoliščin. Za ostale udeležence proslave bo določen čas in datum odhoda pozneje.

Partizanska mitinga v St. Gotardu in Gabrskem

Na svojem pohodu iz Moravc preko zasavskih hribov na Ostrožno se bo za nekoliko časa ustavila v St. Gotardu in Gabrskem 30-članska patrulja VDV brigade. Patruljo bo vodil znan partizanski borec in avtor knjige »Jeklena pest« tov. Jože Stok-Korotan. Ob tej priložnosti

bosta v teh krajih organizirana partizanska mitinga. Predvideno je, da bo patrulja šla preko St. Gotarda 15. septembra, medtem ko bo prišla v Gabrsko naslednji dan proti večeru.

Posebno slavnosten bo sprejem patrulje v Gabrskem. Da bo ta čimbolj pisan in slovesen, bodo poleg borcev pripomogli tudi trboveljski kulturniki. Tako je predviden nastop godbe na pihala, gledališkega aktiva »Svobode-Center«, pevskih zborov in Veselega teatra.

Poleg glavne patrulje VDV brigade bo Gabrsko sprejelo isti večer lokalne patrulje iz trboveljskega okraja. Lokalne patrulje bodo obiskale znane partizanske kraje in družine v okraju ter predale raport glavni patrulji.

Posebne prireditve na Ostrožnem

Za udeležence proslave na Ostrožnem bo organizirano na predvečer in na sam dan slavnosti več prireditev. Na glavni dan slovesnosti bo poleg zborovanja, na katerem bomo ponovno slišali glas Tita, nastop godb nastop združenih pevskih zborov in velik letalski miting. Na letalskem mitingu bomo videli poleg letalcev tudi reaktivna letala.

Pogovor s holandskimi izseljenci

Skupina, ki je prispela iz Holandske, je nekoliko manjša kot westfalska. Tudi ti rojaki so večji del rudarji. Z izjemo nekaterih starejših, je prišla večina privratar na obisk v domovino.

Na vrtu hotela »Turist« je tej skupini izseljenška matica pripravila večerjo. Vprašanji ni bilo konca ne kraja. Utrujenost je polagoma izginjala. Tovariš Franc, doma nekje iz okolice Koprivnice, je začel pripovedovati: »Vidiš, tovariš, pred petindvajsetimi leti sem odhajal sam. Danes nas je petero.« S kretinjo je pokazal na ženo in dva otroka. Najmlajši je ostal. Pogled se mu je pomračil, ko je nadaljeval: »Da, pred petindvajsetimi leti. Zdi se mi kot pred nekaj dnevi, pa je vendarle že tako daleč. Prišel sem od vojakov. V hiši nas je bilo osmero. Nikjer ni bilo dobila dela. Kaj sem hotel. Povezal sem culo in odšel. Ne vem: spominjam se, da sem težko odhajal, toda marsikaj sem se naučil, še več pa doživel in videl. Kaj vse sem delal, preden sem postal rudar! Nikoli ne bom pozabil, kako sem gradil kanale. In kasneje, ko sem postal rudar! Mladi ljudje so mrlj kot muhe. V jamah je divjal plin in silikoza. Tisti čas je bil za nas izseljenke pogubeno. Kasneje so se razmere izboljšale. Seveda smo ustanavljali kulturna društva, toda ...«

Mladina — naša bodočnost

NAŠ ROD NA TUJEM

Danes živi v malone vseh deželah sveta še okoli 350 000 naš h roakov

To je precejšnja številka, saj nazorno kaže, da je naš življenjski preteklostni moral iz leta v leto v vse večjem številu v tujino za kruhom, ki mu ga stara protiljudska oblast ni preskrbela. Vendar vsi ti ljudje niso nikdar povsem pozabili na stare rodne kraje, na svoje številne prijatelje delavce, ki so jih morali zapustiti.

Trdo je delo v tujini in tujina ne ume ceniti delavca. Tujina pač ceni le močne roke, ki so ji pripravljene nuditi kar največ. Narodnoosvobodilna borba na-

šega ljudstva je zanimanje naših izseljencev za staro domovino vse bolj povečala. Povsod v svetu je raslo zanimanje za naš mal narod, ki se je uprl krutemu okupatorju in mu pokazal svojo pest. In pri tem so nam naši izseljenci čestokrat pomagali. Velik del od njih je spoznal, da gre tokrat zares, da se hoče njihova stara domovina enkrat za vselej otresti tujega jarma, hkrati pa doseči socialno in nacionalno svobodo. Pomagali so na različne načine našemu gibanju, največ pa s širjenjem ideje osvobodilne borbe.

Po naši osvoboditvi so se te vezi še bolj razširile in utrdile. Izseljenška matica, ki je bila ustanovljena pred tremi leti, je začela vse bolj navezovati stike s tujino. Sicer se je res del izseljencev odzval klicu domovine, ki je potrebovala pridnih rok. Večji del pa je ostal v tujini. V novi deželi so našli novo domovino, ki so se nanjo privadili in se navezali z tisoč vezmi nanjo. In ko letos prihajajo k nam na obisk, da bi tudi oni videli naš napredek, ki v povojnih letih še niso videli svojih starih krajev, jih bomo prisrčno sprejeli in jim dokazali, da nismo pozabili nanje. Vemo zanje, da so si v tujini ustvarili novo domovino, ki so ji darovali svoje mlade moči. Toda zaradi tega jih ne zaničujemo. Nasprotno. Veseli nas, da so se v tujini uveljavili. Toda vedno smo veseli, če nas obiščejo in spoznavajo naše napore za dvig iz zaočalosti.

In ko te dni naši izseljenci spet prihajajo mi je ostalo v živem spominu to svidenje.

V domovini sem ...

Nestrpno so čakali znanci in prijatelji naših rojakov na nočni brzovlak iz Avstrije, ki je prispel z nekajurno zamudo. Tudi ta dan so se upirale oči neštehtih ljudi v temo, od koder se je slišalo brneče ropotanje pravkar prispellega brzovlaka.

Zgrnila se je gruča čakajočih ljudi. Radostni klici, pozdravi ... Tokrat so pripotovali rojaki iz Westfalije in Holandske. Čeprav trudni od napornega potovanja, so njihovi pogledi vendar raz-

odevali zatajevano čustvo veselja in sreče. Končno so spet v domovini, v domovini, ki so jo zapustili — malone vsi pred brimi 25 leti! Rokovanja ni bilo ne konca ne kraja. V skupini, ki je pripotovala iz Holandske, je tudi drobna starka, doma nekje z Dolenjskega. Povedal so mi, da je pravkar dopolnila 80 let, pa se vseeno ni ustrašila dolge poti. Zelja, videti spet domačo zemljo, ji ni dala pokoja. In danes je spet na svoji zemlji. In ko se je pozdravljala s svojimi sorodniki, ji je kanila solza na uvelo roko ... »V domovini sem«, je zašepetala. Čuden lesk je bil v njenih očeh.

Njihov prvi obisk ...

Skupino, ki je pripotovala iz Westfalije, je vodil Franc Cebin, doma iz Zagorja. Njegova postava izdaja rudarja. Ko smo mu s podpredsednikom Izseljenške matice tovarišem Brejcem stisnili roko, smo brali v njegovih očeh veselje nad povratkom v domovino.

»Ni lahko voditi tako veliko skupino«, nam je pripovedoval kasneje, ko je opravil vse potrebne delo pri izstopanju iz vlaka. Moral je poskrbeli za prtljago in za tisoč drobnih stvari, zaradi katerih so se nanj obračali rojaki. Čeprav vsa dolgo pot ni zatisnil očesa, je bil vendar svež in čil. — V skupini so skoro sami rudarji iz zasavskih rudnikov, ki so se pred 25 leti izselili v tujino. S seboj so odnesli kaj laskavo legitimacijo: Trboveljska premogokopna družba jim je napisala v delavske knjižice: delomrnezni in anarhisti!

In potem se je začelo. V globokih kaštit westfalskih rudnikov, so se borili s plini, plazovi in trdim premogovim slojem. Mnogi so upali, da se bodo z leti vrnili nazaj v svoj rodni kraj. Tujina pa jih je vse bolj priklepala. Tudi njihova mladost je izginjala v westfalskih jamah. Sčasoma so začeli ustanavljati svoja strokovna in kulturna društva ter organizacije. Ta društva so jim omogočila, da so lahko še naprej gojili slovensko besedo in našo pesem, obenem pa so si lajšali domotožje.

19. septembra vsi na Ostrožno!

Zadnje dni po svetu

V ospredju političnih dogodkov je potovanje angleških laburistov v Peking. Na sprejem, ki ga je priredilo britansko veleposlaništvo v Moskvi Attleju, Bevanu in Phillipsu, je prišla elita moskovskih politikov. Na večerjeh so se prvič sešli zahodni politiki z Malenkovicem in Hruščevim. Razgovori, ki so jih izmenjali med seboj, so baje presegli običajno kurtoazijo. Angleži in Rusi so izmenjali svoje poglede in dali poudarka »angleško-sovjetskemu prijateljstvu«. Nič manj pomembna pa ni pot angleške delegacije v Peking. Laburisti so prva zahodna delegacija, ki prihaja v Peking kot »misija dobre volje«. Razgovori, ki jih bodo imeli laburisti s kitajskimi državljani in politiki, bodo razbistrili sedanja naspotja, olajšali razumevanje medsebojnih stališč in storili prvi korak za razvoj ekonomskih stikov med Anglijo in Kitajsko. Morda pa bo ta pot na Kitajsko pomenila tudi skrajšanje vstop Kitajske na mednarodno arena, kar bi bilo izrednega pomena, ker bi Združeni narodi ne mogli več zapirati vrat predstavnikom Pekinga, britanska politika pa bi mogla vplivati tudi na ameriške težnje na tem področju.

V Washingtonu so pričeli ostro gonjo, ki se je udeležila nekatere vidni predstavniki republikanske stranke in odslužen generali. V gonji propagirajo »predmetne diplomatije« in »predloge« pobil z izjavo, da je govorenice o preventivni vojni proti komur koli »smesno«, da si vlada ZDA prizadeva ugotoviti OZN in da je tu di za mirno sožitje med Vzhodom in Zahodom. Če bi ameri-

ška politika res krenila na pot, ki jo je omenil Eisenhower, potem lahko pričakujemo precejšnje zboljšanje, zlasti če bo tudi drugi »veliki partner« — Sovjetska zveza — prešla od besed k dejanjem.

Posebno mesto zavzema med dogodki še vedno Balkanski pakt, ki ni vzbudil izredne pozornosti samo v vseh treh svobodnih balkanskih državah, pač pa je ugoden odmev, ki ga je konferenca na Bledu sprožila, po vsem svetu dokaz, da gre pri tem za izredno pomembno mednarodno pogodbo: tesna povezava balkanskih držav ima v mednarodnem svetu svojo težo, ki bo prišla do veljave pred vsem pri zadevah, ki so povezane z evropskimi problemi. Zanimivo je, da je Balkanski pakt komentiral brez osti celo moskovski tisk.

Tržaško vprašanje pa še vedno ni rešeno. Podpis italijansko-jugoslovanske pogodbe o ureditvi tega vprašanja se je nekoliko zavlekel v glavnem zaradi nekaterih zahtev, ki jih je v zadnjem hipu postavila rimska diplomacija. To delovanje pa ni tako bistveno, da bi moglo za daljšo dobo zavreči začasno ali dokončno ureditev tega problema. Z odpravo tržaškega vprašanja bi bil odpravljen precejšen kamen spotike, kar se je odražalo v mnogih odnosih med obema državama.

Britansko zunanje ministrstvo je uradno sporočilo, da bo 6. septembra v Bagaju na Filipinih konferenca zunanjih ministrov, v kateri bo osem dežel ustanovilo pakt o kolektivni varnosti. Konferenca se bo udeležili predstavniki ZDA, Velike Britanije, Francije, Avstralije, Nove Zelandije, Filipinov, Siama in Pakistana, medtem ko so Indija, Burma, Indonezija in Ceylon zavrnili povabilo na konferenco. Poglavitni smoter konferenca je ustanoviti obrambno organizacijo za Jugovzhodno Azijo po zgledu Atlantskega pakta.

Zagorje je slovesno proslavilo drugi o bčinski praznik

Slavnostnega zborovanja se je udeležilo nad 3000 Zagorjanov in gostov — Na zborovanju je govoril predsednik Ljudske skupščine LRS tov. Miha Marinka — Počastitev žrtev fašizma — Otvoritev Zdravstvenega doma in Tovarne konfekcije „Sava“

Zagorje v zadnjih dneh proslav občinskega praznika

Sreča mi ni bila mila, da bi prisostvoval vsem prireditvam in tekmovalcem v času proslave drugega občinskega praznika mesta Zagorja. Že med potjo v domovino — bil sem na ekskurziji v tujini — sem mnogo razmišljal o Zagorju, s tem v zvezi pa z njegovo ureditvijo za občinski praznik. Ko sem končno prejšnjo soboto le prisel v Zagorje, sem — priznati moram — obstal. Zamislil sem si: koliko so naredile pridne roke Zagorjanov od 22. julija dalje, ko sem odpotoval v tujino, pa do danes. Res: Zagorje me je pozdravilo s tisto milino, ki jo razume tisti, ki ima ta kraj rad. Vseposvoda polno državnih in partijskih zastav, cvetje in zastave na oknih in hišah, lično urejena parka pri Košenin in Vetrniku, snežno bela betonska cesta, Tovarna konfekcije „Sava“, nov Zdravstveni dom, še posebno pa lepo urejeno letno telovadnico TVD „Partizana“ ob Cesti 9. avgusta. Ne bi imelo smisla, če bi na tem mestu pisal o kulturnih in športnih prireditvah, ker je o tem že obširno poročal naš list že v prejšnji številki.

V nedeljo, 8. avgusta, je bila v Zagorju slavnostna akademija, ki je na njej govoril tov. Rudolf Batan-Damjan in prikazal zgodovinski pomen 9. avgusta 1941. leta, ko so prvič pošteli partizanske puške v Zagorju in naznanile začetek boja z okupatorjem. — Na akademiji je sodelovala Delavska godba na pihala, mešani pevski zbor toplaške „Svobode“ in recitatorji. Na okoliških vrhah je za-

gorska mladina prižgala kresov in ob njih še pozno v noč prepevala borbene pesmi. Ni čudno, da so razpravljali vse mogoče o samem občinskem prazniku. Noč je bila kratka, skoro prekratka. Kmalu po budnici godbe, ki je bila ob petih zjutraj, se je Zagorje začelo prebujati. Lepo sončno vreme je privabilo na zaključno proslavo drugega občinskega praznika lepo število gostov. Ob 7. uri zjutraj je bila v lepo okrašenem poslopju LOMO Zagorje slavnostna seja ljudskega odbora mestne občine, ki so ji poleg številnih domačih političnih in oblastnih predstavnikov prisostvovali tudi gostje iz sosednih krajev.

Ob 8. uri zjutraj je odšel iz Lok proti Zagorju slavnosten spreved. Na čelu so bili motoristi, sledili so jim kolesarji, nato konjeniki v slovenskih narodnih nošah, obrtniki so prikazovali svojo delavnost itd. V sprevedu, v katerem je bilo precej preko 3500 ljudi, so igrale godbe „Svobode II“ iz Toplice, „Svobode-Center“ iz Trbovelj in železničarska godba iz Zidanega mosta.

Po prihodu spreveda na slavnostni prostor, ki je bil ob Cesti 9. avgusta, se je začelo slovesno zborovanje. Med številnimi gosti smo še posebej opazili predsednika Ljudske skupščine LRS tov. Miha Marinka, organizacijskega sekretarja ZKS tov. Vido Tomšičevo, direktorja Ljubljanske drame tov. Mileta Klopčiča, predsednika OLO Trbovlje tov. Martina Gosaka, sekretarja OK ZKS Trbovlje tov. Viktorja Kovača, sekretarja Okrajnega odbora SZDL Trbovlje tov. Janeza Jesenška in zastopnike organov ljudske oblasti in množičnih organizacij iz Trbovelj, Hrastnika in Rače.

Ob začetku je pevski zbor toplaške „Svobode“ zapel dve pesmi. Zborovanje je odprl predsednik pripravljalnega odbora tov. France Klun. Slavnostni govor je imel predsednik LOMO Zagorje tov. Alojz Lukač, ki se je v začetku spomnil zgodovinskega dne 9. avgusta 1941, ko so prve partizanske puške v zagorski dolini začele oznanjati oborožen odpor proti okupatorju in domačim izdajalcem. V spomin na 600 žrtev, ki jih je dala zagorska dolina v NOV, je predsednik predlagal enominutni molk, godba „Svobode“ iz Toplice pa je zaigrala žalostinko. Nato so zagorski športniki, člani SD „Proletarcev“ odnesli na grobove padlih borcev v Zagorju in okolici vence. Ob zaključku govora je prinesla delegacija Aerokluba „Staneta

„Kamnika“ iz Zagorja predsedniku občine in ljudskemu poslanecu tov. Alojzu Lukaču v dar model letala.

Govor tov. Miha Marinka

Za njim je spregovoril še predsednik Ljudske skupščine LRS tov. Miha Marinka, ki se je v svojem izčrpnem govoru dotaknil zgodovine borb zagorskega proletariata in ob tej priložnosti dejal, da je bilo Zagorje eno izmed redkih revolucionarnih središč v naši republiki in državi in ki je tudi vseskozi ostalo zvesto delavskemu razredu. Spomnil se je številnih borb delavskega razreda v Zagorju za svoje pravice in obstoj, katere je vodila avantgarda delavskega razreda — Komunistična partija Slovenije. Dejal je, da ga kot zagorskega rojaka, veže toliko spominov na Zagorje in zagorski proletarijat, da ne more molče preko njih. — V nadaljevanju svojega govora se je tov. Miha Marinka dotaknil tudi tržaškega vprašanja, dalje podpisa Balkanske zveze med Jugoslavijo, Turčijo in Grčijo, ki se je izvršil danes na Bledu, in še drugih važnih mednarodnih vprašanj. Ob zaključku je opozoril vse prisotne, naj v prihodnjih mesecih trezno preudarijo osnutke bodočega razvoja komun, ki se bodo razposlajali delovnim ljudem v diskusijo. — Za izčrpano poročilo so navzoči tov. Miha Marinka nagradili z dolgotrajnim plaskanjem.

V času slavnostnega zborovanja so enote Predvojaškega centra Zagorje izvedle napad na Gorico nad Zagorjem in se pokazale sposobne braniti domovino, če bo to treba.

Tov. France Klun je poročal o izidu pokalnih tekmovalcev v športnih disciplinah in čestital vsem zmagovalcem. S tem je bilo končano slavnostno zborovanje ob proslavi 2. občinskega praznika v Zagorju.

Hrastniško rudniško železnico bodo odstranili po 102 letih

Razdirajo jo v Zgornjem Hrastniku. Pred več kot sto leti so vozili premost kar z vozovi po slabem kolovozu ob potoku Bobnu od rudnika do nakladališča ob Savi, imenovano »Cukališče«. Dokler ni bilo državne, pozneje Južne železnice, so odvažali iz Hrastnika po Savi seveda samo kosovec na »ladjah«; to so bili 50 do 60 metrov dolgi, 4 do 5 metrov široki in 1,5 metra visoki čolni. Hrastniški kosovec sta rabili cukurna v Ljubljani in parobrodna družba

Otvoritev Zdravstvenega doma in Tovarne konfekcije „Sava“

Sledilo je odprtje Zdravstvenega doma v Zagorju, ki je najlepši v Sloveniji in eden izmed najlepših v državi. Te slavnosti so prisostvovali poleg že navedenih visokih gostov še rektor Ljubljanske univerze dr. Pavel Lunatek, direktor CHZ v Ljubljani tov. dr. Marijan Avčin, pomočnik sekretarja za zdravstvo dr. Tone Ravnikar in projektant Doma inž. Jože Platnar. — Zdravstveni dom, ki so ga gradili od avgusta 1946 je odprl predsednik Gradbenega odbora tov. Davorin Kovač. Nekaj besed je spregovoril še dr. Tone Ravnikar, ki je posebej poudaril marljivost Zagorjanov v pogledu zdravstvene službe. V Domu je vizidna plošča s posvetilom gradnje Zdravstvenega doma, ki ga Zagorje že vseskozi po osvoboditvi potrebuje.

Po ogledu Zdravstvenega doma je sledilo še odprtje Tovarne konfekcije „Sava“. Tovarno je odprl sekretar MK ZKS Zagorje tov. France Ludoviko, ki je še posebej poudaril težnjo ljudske oblasti, da preskrbi zaposlitev ženski mladini Zagorja. Tovarna „Sava“ proizvaja na začetku obratovanja že dnevno 100 moških srajc in moških hlače.

Za popoldne je bil napovedan letalski miting s sodevanjem športnih in motornih letal in odskokom dveh padalcev. Ta prireditev je na zaradi smrtne nesreče v Mariboru odpadla. — Popoldne se je začelo na stadionu TVD „Partizana“ ljudsko ranjanje, ki je zaključilo slovesnosti in prireditve ob drugem občinskem prazniku mesta Zagorje — praznika dveh mogočnih delovnih zmag.

(Zanimivosti o celotnih kulturnih in športnih prireditvah bodo objavili v naslednji številki). M. L.

Tehnični in gospodarski razvoj rudnika Zagorje

Premogovnik pod upravo Trboveljske premogokopne družbe do nastanka Jugoslavije od leta 1880 do 1918

(Nadaljevanje)

Trboveljska premogokopna družba je bila ustanovljena leta 1873. Z nakupom najvažnejših slovenskih rudnikov: Trbovelj, Zagorja, Hrastnika, Kočevja in Ljubor ter premogovnega terena okrog Krapine v Hrvaški Zagorju je predstavljala v tem času in do druge svetovne vojne eno izmed največjih koncentracij kapitala oziroma najmočnejšo delniško družbo v tedanjih slovenskih krajih. Njeni gospodarji so bili Francozi in Nemci s svojo zastopnico »Länderbank« na Dunaju in njeno matiko »Banque du Pays de l'Europe« v Parizu. Sploh so bili le z redkimi izjemami od začetka rudarjenja v Zagorju lastniki in vodilno tehniško osebje tuji, največ Nemci.

Ob prevzemu po TPD je imel zagorski rudnik 69 jamskih mer, 2 površinski meri, 9 osredkov in 28 prostosledov. K rudniku je spadala še steklarna in cinkarna v Toplicah, stope v Stopah ter tri apnenice.

Pogonska sila za razne strojne naprave rudnika: za separacijo, izvozne stroje, jamske sesalke in ventilatorje ter za parne lokomotive je bila od 1. 1886 pa do 1. 1906 — t. j. celih 40 let — edino para, proizvedena v parnih kotlih z domačim premogom, ki je z raznimi parnimi stroji gnala navedene strojne naprave.

Leta 1890 so v bivši Avstriji uvedli za jamske delavce 10-urni delavnik. Pred tem je trajalo težko delo rudarja v jami 12 ur. Leta 1891 so pa vpeljali za jamo 8-urni delavnik, medtem ko je trajalo delo za zunanje delavce še vedno 12 ur z enournim popoldanskim oddihom.

Leta 1889 je prišlo v Zagorje do prve, 4 tedne trajajoče spontanе stavke, ki so jo povzročile težke življenjske razmere tedanjih rudarjev. Po številnih arcaacijah in trdem boju za pravice so rudarji dosegli 12-odstotno zvišanje akordnih postavk. Druga, neuspešna stavka, je bila leta 1891 do 1892 tretja v februarju 1900, ki je že po 3 dneh prinesla 12 odst. zvišanje plač. V jeseni 1. 1903 je izbruhnila četrta stavka. Po 14 dneh je TPD privolila v 5-odstotno povišanje plač. Peta stavka 1. 1906 zaradi neenotnosti rudarjev ni uspela.

L. 1900 so pričeli spet odnati ozir nadaleževati z jamskim deli v Kotredžu. V letih 900 do 1904 so izkopali v belih tal-

nini 1613 m dolg Kotredški rov. Istočasno so potekala na Orleku in v Slačniku večja raziskovalna dela.

Posvetva TPD v Zagorju so merila tedaj 330 ha. Poleg tega je imela družba kritih še 4300 ha s 143 prostosledov. — Razen TPD so rudarili v minimalni meri v zagorski dolini: še dediči Janeza Sinka na Zeleni travi, Karolina Baumgartner v Semniku II. ter Jožef Karlova združba v Semniku III.

Premog je družba prodajala v razne avstrijske dežele in v Hr-

vatsko. Največ sta ga porabili bivša Južna in državne železnice ter razne industrije. Drobni premog je rudnik trošil večinoma v svojih obratih ter za cinkarno, steklarno in apnenice.

Leta 1903 je delalo pri rudniku 745 delavcev, 16 paznikov in 7 uradnikov, ki so kupovali živila in blago v prodajalni Konsumnega društva rudniških delavcev. Zdravili jih je brezplačno zdravnik Bratovske skladnice, od katere so dobivali tudi vsa potrebna zdravila.

(Dalje prihodnjič)

ljev ljudje mongolskega plemena, velike postave, ki je z njimi navezal prijateljske stike. Med njimi je našel na nekoga katoliškega duhovnika. Ta mu je pojasnil, da bo o strupu kamotilu izvedel kaj poglobljene, le pri domačinih rodu Maya, ki pa živijo globoko v deželi, ka-

Opojna sredstva in magični strupi

(Glej številko 28, 29 in 30 »Zasavskega vestnika«)

Kamotilo (krompir)

da so generalu dali strup zadnji teden meseca julija in da bo umrl zadnje dni sledečega januarja. General se je na svobodni izredno popravil, postal je precej zdrav ter je pošiljal častnikom poročila, v katerih je norčeval iz svojih političnih sovražnikov. Dne 30. januarja je pa general nenadoma zbolel. Dobil je poslene uestnice, po levi strani telesa pa je ohromel. Zdravniki so mu hoteli vbrizgati kafe. Takrat je bil general še pri polni zavesti. Injekcije pa po naključju niso imeli pri rokah, kar je bolnik sam videl. Čez nekaj časa je le-ta nagnil glavo na stran in izdihnil. Preteklo je natanko šest mesecev po zaužitju strupa.

Pisec tega poročila se je nato napotil v malo mesto Corvan v državi Honduras. Kjer žive med ruševinami starih temp-

ljev ljudje mongolskega plemena, velike postave, ki je z njimi navezal prijateljske stike. Med njimi je našel na nekoga katoliškega duhovnika. Ta mu je pojasnil, da bo o strupu kamotilu izvedel kaj poglobljene, le pri domačinih rodu Maya, ki pa živijo globoko v deželi, ka-

ljev ljudje mongolskega plemena, velike postave, ki je z njimi navezal prijateljske stike. Med njimi je našel na nekoga katoliškega duhovnika. Ta mu je pojasnil, da bo o strupu kamotilu izvedel kaj poglobljene, le pri domačinih rodu Maya, ki pa živijo globoko v deželi, ka-

ljev ljudje mongolskega plemena, velike postave, ki je z njimi navezal prijateljske stike. Med njimi je našel na nekoga katoliškega duhovnika. Ta mu je pojasnil, da bo o strupu kamotilu izvedel kaj poglobljene, le pri domačinih rodu Maya, ki pa živijo globoko v deželi, ka-

edini, ki znajo kamotilo pravilno pripraviti.

Kakor znano, ima rod Maya znamenito preteklost, ki jo upajo njegovi potomci dobiti spet nazaj, ko bo Honduras osvobodil politikov, in tako pošiljajo od časa do časa svoje mojstre s kamotilom v mesta. Pater Nikolaj je še pristavil, da je ravno večer odšel eden izmed njih v mesto La Ceiba.

Svečeni Nikolaj je preskrbel pisnu tega poročila mladega Indijanca za vodnika, ki naj bi ga spremljal do parka iz mesta La Ceiba do Guatemale. Pozno popoldne sta prispela v mesto, ki je bilo slovesno okrašeno, ker sta v mesto prispela dr. Mejia, kandidat za državnega predsednika, in dr. Reyna kot guvernir. Oba sta bila med ljudstvom zelo priljubljena.

Komaj je prišel Urcuela v svojo hotelsko sobo, je prišel k njemu njegov vodnik Indijaneec, ki mu je med smehom omenil, da sta oba hudiča dobila kamotilo, v šestih mesecih bosta pod zemljo. Pokazal je skozi okno na oba politična kandidata. — Pol leta nato so bile volitve na visku. Oba politika sta imela zanesljiv izgled na izvolitev, vendar je prispela vest da sta oba podlegla neki redki bolezni, ki je povzročila splošno ohromelost. Kamotilo je opravilo svoje pogubno delo.

V ostalem je poznan samo en primer, kjer so lahko opazovali vse simptome zastrupljenja z gomolji, in to v Guatemali, kjer sta 2 družini uničili druga drugo, vse člane rodbine s krvnim maslovanjem, pri čemer sta se posluževali tega strašnega strupa. (Se nadaljuje)

v Sisku, ki se je ustanovila že leta 1830.

Leta 1848 je pa začela »Tržaška premogovna družba« graditi rudniško železnico po hrastniški dolini od rovov na Zaganju (današnja stara kolonija) do Cukališča ob Savi. Torej v dobi, ko železnika proga Celje — Ljubljana še ni bila dograjena. Hrastniška rudniška železnica je bila ena izmed prvih normalnotirnih industrijskih železnic v Sloveniji in je začela obratovati že leta 1852 — torej pred 102 leti.

Sprva so vozili premost po železnici v malih, pettonskih vagončkih — lorah — ter so z njih napolnjevali vagohe Južne železnice na postaji. Prazne »lore« so prva leta vlačili še s konji s postaje do rudnika. Okrog leta 1860 pa je »Tržaška premogokopna družba« kupila malo lokomotivo »Hrastnik«, ki so ji knapi rekli »kolkja«. Leta 1875 je »kolkja« potegnila prvič 10-tonske vagohe do rudnika, kjer so jih napolnili s »črnim diamantom«. Te železnice sta se posluževali tudi obe hrastniški tovarni (Steklarna in Kemična tovarna), ki sta nastali v kraju v letih 1856—1860 in ki ležita ob tej lokalni železniški progi, za dovoz premoga do tovarn.

V zadnjih dneh pa odstranjujejo to nad sto let staro železnico. Kako je prišlo do tega? — Ze pred leti so prestavili rudniško separacijo iz Hrastnika v Kočevje, ki baje razpada na nekem travniku. Ves hrastniški premog se sedaj prevažna po zveznem rovu, ki povezuje rudnik Trbovlje z rudnikom Hrastnik, na separacijo v Trbovlje. Odkar se odvaž v hrastniških in oistrških jamah nakopani premog na trboveljsko rudniško separacijo, so vozili po rudniški železnici v Hrastnik z železnice postaje je jamski les in ostali material za rudnik kakor tudi živež. Ko pa je plaz v Hrastniku začel nevarno ogrožati Rücklov most, čez katerega drži hrastniška lokalna železnica, t. j. na sektorju od Rücklova mostu do rudnika. Tako je postal ta del železnice proge nevaroben. Tračnice so se skrile v travo. (Nadaljevanje na 3. strani)

ŠTAJERSKA V BOJBI

Spomini na Šlandrovo brigado

9. do 12. avgusta 1944

Pred dnevi je minilo deset let, vendar se mi zdi, kakor da bi bilo včeraj, ko smo Šlandrovo brigado pričeli v prijazni vasi Govec blizu Sv. Jere, Sedeli smo ter razmišljali o svoji usodi in usodi slovenskega naroda, ki trpi pod tuji izkoriščevalci. Dolge so bile minute, se dalje ure. Vsak se je na svoj način tolažil in upal, da svet svobode ni več daleč. Predramili: so nas veselil štabni godci, prepodili vse slabe misli in žalosti. Bili smo ko prerojeni. Postali smo drugih misli. Tovariš — zakaj sedimo, zakaj čakamo? Pojdimo v borbo, v borbo, ki naj odloči življenje nam ali sovražniku!

In res. Nekdo je morda sišil naše misli, videl našo dobro voljo ter neustrašenost. Kmalu nato je bilo izdano povelje, naj se 2. bataljon postroji. Se pred tem nas je z nekaj besedami komandant brigade tov. Mirko Jerman, doma iz Kamnika, opozoril na sovražnikovo postojanko ter omenil, naj se pripravimo na majhno akcijo.

Precej mračno je že bilo, ko smo odkorakali počasi v hrib — kot vedno z nekaj metri razdalje drug od drugega. V temnem smrekovem gozdu smo izpraznili vse nahrbtnike ter spravili svojo opravo pod smreke. Radovedni smo bili, kako domo vse to našli in kaj nas bo še sploh počakalo. V veliko začudenje pa nas je počakalo vse v najlepšem redu, kar je bil dokaz o poštenosti borcev.

S praznimi nahrbtniki smo se prebili skozi goste grmovje, so ognili nemški postojanki na Dolu pri Hrastniku ter pri Šoparjevi hiši na Brnici stopili na glavno cesto, ki veže Trbovlje s Celjem. Med nami smo opazili tudi minersko četo z večjo količino razstreliva. Spotoma smo zvedeli, da moramo preprečiti prevoz premoga čez Rucklov most v Hrastniku ter izprazniti tamkajšnje lekarno. Ker smo imeli ključce od nje, smo bili pripravljeni, da akcije ne bo težko izvesti.

Na Brnici pri posestniku Alojzu Igrčniku smo se ločili. Minerci so odkorakali po cesti proti mostu, naš bataljon pa čez hrib proti lekarni. Dostop je bil zelo težaven. Povsod okrog naših ciljev so bile močne nemške posadke. Previdno smo se pomikali proti glavni cesti do lekarn. Bili smo oddaljeni še kakšnih deset metrov, ko so udarili prvi strelj. sovražnika. Močna nemška zaseda nas je na nasprotni strani lekarn pod Rošem pričakala. Imela je lep razgled.

Ukazano nam je bilo: »Lezi in ne streljaj! Nemci so streljali na nas z najrazličnejšimi orožjem, vendar brez uspeha, ker so imeli večino dumdum krogel, ki pa v grmovju niso bile učinkovite. Vseopovsod so se oglašale sirene, vsa nemška drhal je bila na nogah in je streljala proti hribu.

Naše odlično vodstvo je sprevidelo, da bodo pri lekarni nepotrebne žrtve, zato je izdalo povelje, naj se počasi neopazno umikamo. Nenadoma pa je zadonel. Zadnel se je center Hrastnika. Plamen je švigal visoko v nebo. Silisti je bilo le bobnenje kamenja, ki je Nemce tako preplašilo, da so nehali streljati. Akoravno nismo uspeli priti v lekarno, smo bili vendar zelo zadovoljni z uspehom naših minerv, ki so svojo nalogo zelo dobro opravili. Uničili so progo, po kateri je okupator odvažal premog s hrastniškega rudnika na železniško postajo.

Po opravljeni razstrelitvi železniškega tira smo se spet oddalili z našimi minerji pri Igrčniku na Brnici, kjer smo z veseljem ugotovili, da kljub izdajstvu nismo imeli nobene smrtno žrtve. Minerji so nam

Hrastniško rudniško železnico bodo odstranili po 102 letih

(Nadaljevanje z 2. strani) ki je rasla po prog. Zato so začeli pred dnevi razdirati progo na tem predelu. Tračnice, prage in vse ostalo odvažajo na rudnik v Trbovljah.

Zanimivo je, da je prve tračnice za hrastniško lokalno železnico izdelala pred več kot sto leti železnica v Prevaljah. Tako bo torej odslej držala hrastniška industrijska železnica le do Rucklovega mostu, kjer se nahajajo moderne apnenice. Torej rudniške železnice ne bo več. Ker pa bomo imeli sedaj dve industrijski železnici, eno do Tovarne za kemične izdelke in drugo do apnenice, ju bomo imenovali prvo spodnjo, drugo pa zgornjo industrijsko železnico.

L. H.

povedali, da so pod Rucklovim mostom obrnili nekaj policije, kar pa je ostalo pri Nemcih zaradi stramote prikrilo.

S seboj so prinesli precej cigarete in žganja, kar so dobili v gostilni Dolinšek pod »Skalo«. Lahko si mislite, kakšno veselje razpoloženje je zavladalo med borci, ki so ostrmeli nad veliko količino cigarete in žganja. Zavedni gospodar Izgričnik, po domače Pust, pa nam je dal še dva težka bika ter nam vival pogum z izvrstnim sadjem.

Ko smo se dobro okrepčali, smo odšli nazaj v Govec na svoje staro zbirno mesto. Ker pa je zaloge sanitetnega materiala kopele, je bilo nujno, da si preskrbimo drugega. Jezili smo se nad izdajcem, ki nas je izdal in preprečil, da nismo uspeli dobiti sanitetnega material v hrastniški lekarni.

Bilo je nujno, da mislimo, na drugo akcijo. Ni bilo treba dolgo čakati. Naslednjega dne, 12. avgusta 1944, nas je ob 7. uri zjutraj postrojil komisar brigade, znani hrastniški borec, major Jože Vabič-Vojteh. Skupno s komandantom 2. bataljona Stefanom nas je vodil po skritih stezah proti Rimskim Toplicam.

Ustavili smo se v gozdu nad nemško vojaško bolnišnico, ki je bila tik pod gozdom nasproti železniške postaje. Pri belem dnevu, ob 1. uri popoldne smo se spustili v bolnišnico, nastavili čevlji na oficirje in vojaške, ki so se — vsi iznenadeni — predali. Na glavno cesto proti Laškem smo pa postavili Savinjskega Pubita z njegovo težko bredo.

Ob občinskem prazniku v Zagorju

(Spomini iz leta 1941-42)

Ob občinskem prazniku, ki smo ga v Zagorju dne 9. avgusta t. l. praznovali že drugič, se spominjam nekdanjih težkih dni in želim, da bi se tega spominjali tudi drugi. Zato sem tudi napisal naslednje vrstice:

Mnogi Zagorjani se sprašujejo, zakaj praznujemo svoj praznik 9. avgusta. Pozabili so, da je tega dne leta 1941 ob 12. uri ponoči pred nemško žandarmerijsko postajo v Zagorju počila prva puška naših prvoborcev in dala znamenja, da so se začeli boriti neustrašeni borci slovenskega naroda in prekaljeni borci za pravice delovnega ljudstva, ki jih je vodila Komunistična partija Slovenije.

Kako nas je takrat vodila Partija? Po liniji KP je vodil tedaj sestanek tov. Sergej Kraigher. Te smo imeli večkrat ponoči v pekarni Franca Rozine, kjer smo se počutili najbolj varne, ker je bil tov. Rozina zanesljiv in predan našim idejam. Čeprav je bilo takrat malo članov, smo sklepe vedno izvršili. V glavnem smo imeli te naloge: zbirati orožje, hrano in denar za partizane, glavna naloga pa je bila pridobiti v naš krog predane ljudi, predvsem tiste, ki so bili v vrstah naprednega delavskega gibanja v stari Jugoslaviji. Stari borec Leopold Eberl je s pomočjo Romana Lovrača večkrat pisal letake na pisalnem stroju. Te je raznašala takratna mladina pod vodstvom Ljotke Šlandrove, ki se je večkrat mudila v revirju in vodila sestanke pri tov. Jožetu Košaku, kjer so se zbirali bratje Božjakovi, Ivan in Milan Kerin, Mirko Grahek in drugi. Na terenu v Toplicah so pa imeli z njo sestanke Okrogarjevi, Kurent, Penko, Ihanc in še drugi napredni skojevci. Ti mladinci so zbrali mnogo orožja iz Litije in Save, ter veliko količino streliva in ostalega potrebnega vojaškega materiala.

Kako smo spravili ves ta material na določeno mesto? — Bilo je neke nedelje v juniju, ko sem dobil ob desetih popoldne pošto, da pride ob treh popoldne tov. Butjakova iz Podlipovce, da odpelje zbrano orožje. Domenili smo se, da se dobimo na zagorskem kolodvoru pred gostilno Korbar. Tam smo puške, zavle v vreče, kar podnevi naložili na voz in pokrili s senom. Delce je bilo ma-

Okrog 300 borcev si je naprtilo nahrbtnike z najrazličnejšimi sanitetnimi potrebščinami, poleg tega pa še z raznim orožjem in granatami. — Akcijo smo sklenili in vzpenjali smo se v hrib, ko smo začeli močno streljanje. Na postaji v Rimskih Toplicah so imeli Nemci dva velika bunkerja, iz katerih so nas opazili in začeli streljati proti nam.

Po cesti iz Laškega je pridružil avto s štirimi gestapovci, ki jih je naš hrabri mitraljezec Pubi prerušil in onesposobil vozilo. — Iz Celja je prisopihal oklopni vlak, ki je iz svojih topovskih cevni metal granate. vendar v napačno smer. Naše vodstvo je spremenilo smer poti ter nas peljalo naravnost navzgor po gozdu in po mogočnih skalah. Nemci, ki so dobili okrepitev od vseh strani, so pa udarili proti stezi, po kateri smo prej prišli. Nad njo so se lomile veje, metalo je zemljo, vendar nas ni bilo tamkaj. Po dolgi, strmi poti smo končno do skrajnosti izmučeni prispeli na visoke hribe pod Gore nad Zidanim mostom. Pregledali smo svoje vrste in ugotovili, da kljub predrznosti našega napada pri belem dnevu nismo imeli ne mrtvih ne ranjenih.

Zahvalo za to pomembno akcijo so nas hrastniški terenci lepo sprejeli ter nam pripravili dobrega kruha in piva. Veseli uspeha smo se s težko pričakovanim bremenom vrnili na svoje zbirno mesto v Govec.

To bi bili spomini treh kratkih dni slave Šlandrove brigade, ki ni klonila, akoravno, je kasneje na Dolenskem darovalo 600 šlandrovcev svoje mlade upa polno življenje za našo svobodo.

K. A.-Rudi

Zagorje v zadnjih mesecih pred osvoboditvijo

(Prispevek k občinskemu prazniku v Zagorju)

(Nadaljevanje)

Prišel je 1. maj 1945, ki so ga Nemci prejšnja leta praznovali z največjim pompom, tokrat so pa te ceremonije opustili in ga proglasili za navaden delovni dan. Razume se, da jim drugega ni kazalo, saj se ob takšni situaciji in s praznimi želodci niso mogli hvalisati z ničemer. Vojaška in politična oblast sta tudi dobro vedeli, da se v najbližnji okolici Zagorja gibajo brigade v narodnoosvobodilni vojni novonastale JLA. Zaradi tega je poveljnike posameznih nemških vojaških enot v Zagorju začelo prav resno skrbeti, kako bi po mirni poti in brez vsakih peripetij odšli s svojimi vojaški iz Zagorja. Končno so le prišli do zaključka, da bo najboljšo, če stopijo v stik s poveljstvom Šlandrove brigade, ki je bila takrat v pol ure oddaljenih Zavinah. Tako so Nemci poslali 3. maja zastopnika-podoficirja na komando Šlandrove brigade, ki ga je spremljal tov. Vinko Bajcar, ki je tudi posredoval za zadevno zvezo. Ob 5 uri popoldne tega dne je pripeljal na vozu posestnik Koščan iz Sp. Zavin v topiško šolo v Zagorju dva oficirja-odposlanca in prej omenjena zastopnika. Novica o prihodu partizanskih odposlancev v topiško šolo se je bliskovito razširila po Toplicah in Zagorju. Ljudstvo se je takoj začelo zbirati na cesti pred Borškom v Toplicah in nestrpo čakalo da pozdravi odposlanca osvoboditeljev ter manifestira za idejo OF. Pozajanjem so prisostvovali še župan

Scheichenbauer, njegova desna roka kmetijski referent na občini von Coffrane in rajhu vsekoli v dani Zagorjan Viktor Suša. Nad tri ure so trajala ta pogajanja. Nanašala so se na predajo vsega vojaštva, in izročitev krvoloka Scheichenbauerja. Komandant posadke v topiški šoli (Ersatz- und Ausbildungsbattalion Nr. 298) je zavzel stališče, predaje a komandant tako imenovane »Bergbaukompanie«, katere mostvo je delalo v rudniku, pa je bil proti predaji Glavnega ovira, da ni prišlo do sporazuma, je bila izročitev nemškega župana Scheichenbauerja. Med časom pogajanj se je nabiralo pred hišo vedno več in več ljudi, kar pa Svabom seveda ni bilo po volji. Zato so naročili vozniku Koščanu, naj zapelje voz pred hišo tov. Vinka Bajcarja, in tam počaka, da bo odpeljal odposlanca Šlandrove brigade nazaj v Zavine. Ljudstvo je takoj uganilo to nakano in se premaknilo pred prej imenovano hišo. Med tem časom so Nemci že vodili oba odposlanca ob potoku Medija in dalje do voza. Ko jih je ljudstvo zagledalo, je začelo vzklikati Titu, njegovi vojski in Osvobodilni fronti ter vzklikalo, dokler ni voz oddrhal izpred oči. Tako so ljudje prvič po štirih letih dali duška svoji ideji.

Dne 5. maja je v zgodnjih dopoldanskih urah poslal vojaški poveljnik spet svojega zastopnika na komando Šlandrove brigade zaradi obnove pogajanj. Istočasno sta se zagorski župan in g. Coffrane odpeljala z osebnim avtom, ki ga je šofiral sam g. Coffrane preko Sv. Urha v Trbovlje, se vrnila ob 9. uri po zvestega pajdaša Viktorja Sušo in so se skupno z vso naglico napotili v Trbovlje. Scheichenbauer in Suša sta že osem dni prej poslala svojih boljših polovici na Koroško a še prej sta naložila v železniški vagon precej pohištva, polno raznega nagrabljenega blaga in živl ter ga odpravila na Koroško. In sicer v St. Vid ob Glini. Železniški uradnik tov. Ludovaj si je na vse načine prizadeval, da bi preprečil odpravo tega vagona, a se mu to ni posrečilo.

Iz Trbovli je župan telefoniral občinskemu blagajniku, ki je bil avstrijski Nemec, naj izroči blagajno knjigovodji, ki je bil Slovenec, se preobleče v vojaško obleko te se priključi vojaški enoti, ki je bivala v tedanjem Sokoškem domu Blagajnik je vse v redu oddal se v ljudno poslovlj od vseh občinskih uslužbencev-Slovencev in odšel v Sokolski dom. Vojaška enota iz tega doma je odkorakala v topiško šolo, enako je storilo vojaštvo v zagorski šoli. Nekako ob desetih popoldne je »Bergbaukompanie« iz Kisovca odkorakala na železniško postajo Zagorje, kateri se je priključilo vojaštvo, ki je bivalo

v barakah zraven kolonije v Toplicah, za njimi žandarmerija, »Werkschutz«, nemški civilisti in domači odpadniki. Vojaštvo v topiški šoli je ostalo na svojem mestu. Preden se je vrnil od Nemcev poslan zastopnik na komando Šlandrove brigade, so partizani ob pol. 12. uri vkočakali v Zagorje. Vojaške straže v Toplicah t. j. na vseh bunkerjih in na šoli, so razobesile bele zastave. Nato je imela vojaška posadka na šolskem telovadšču zbor, kjer so jo partizani razorožili in jo še istega dne proti večeru odpravili preko Lok. Zavin in Jesenovega v Znojle. Tej posadki se je v vojaško uniformo preoblečen priključil rudniški »Obmann« župan po rodu iz Kotredača pri Zagorju. Ta »dični« Slovenec je dolgo časa živel v Nemčiji ter je, poročen z Nemko, prišel leto dni pred napadom na staro Jugoslavijo v Zagorje — in to po vsej verjetnosti kot petkolonski ker se je takoj po okupaciji z velikim navdušenjem vpregel v okupatorski voz ter sploh igral veliko odpadniško-izdajalsko vlogo. Bil je celo v »rasi komisiji«, ki je odločala v jesen 1941. leta o sprejemu naših ljudi v »Steirischer Helmbunde«. — V Znojlih so župana nekateri Zagorjani prepoznali in ga naznačili štatu. Štab je dal tega »slavnega« junaka privedi na zasiljanje v Groblarjevo hišo. Možak se je pa zavedal, za kaj gre, zato je ubežni iz hiše in dalje čez polje ter skozi gozdove kljub temu, da je padlo za njim precej strelj. Tako se mu je posrečilo zbežati v njegov ljubljani »rajha«, kamor je še pravočasno poslal svojo družino.

S prihodom partizanov-osvoboditeljev v zagorsko dolino je zavladalo nepopisno navdušenje in veselje med prebivalstvom. Na mah je bilo vse okrašeno, vse v zastavah in zastavicah, ki so jih ženske že delale nekaj mesecev prej. Nekaj nemških civilistov je še zadnji trenutek v eni sapi zbežalo na železniško postajo. Zanimivo je bilo gledati množico direktorja rudarske šole Gruberja, kako je divje gaal, stoječ na vozu konje po sedanjih Titovih cestih v bližini Pavliničeve hiše mu je nekaj Zagorjanov zaustavilo konje in nato je peš zdirjal kot največji strahopetec proti železniški postaji.

Popoldne je pa pri kamnolomu prišlo do streljanja med partizani in nemškimi vojaški. Poleg tega so pa partizani še pošiljali Svabom zadnje pozdrave v obliki min. Vojaštvo in ostala Hitlerjeva svojata se je še pozno v noč zadrževala na postaji ter je vsa ta golazen še zaprla v prostore postaje nekaj naših ljudi, kot talce, a jih je po nekaj urah spet izpustila. Ponoči pa je vsa ta »armada« odpovala v Trbovlje. Kljub temu, da se vsi od prvega do zadnjega vedeli, da ni drugega izhoda zanje kot da ji čimprej odkurijo domov z zdravo kožo so vendar drugo jutro, 6. maja prišli nazaj v Zagorje iz oklopnim vlakom, ki pa so ga naši hrabri borci gladko zavrnili. Ker z oklopnim vlakom niso nič opravili, so diržirali proti Zagorju 6 tankov. Prvega so partizani že pred razstreljenim železnim mostom spustili v zrak ostali so pa zbežali nazaj v Trbovlje.

Kljub vsemu temu pa Svabom žilica še ni dala miru. Posebno bivši župan Scheichenbauerju. Ta je poročal v Celje da je v Zagorju po partizanih nastalo mesarsko klanje prebivalstva in je s takim poročilom utemeljeval nujno potrebo vdora v Zagorje, da se reši vsaj še tisto prebivalstvo ki je še pri življenju.

Vojaško poveljstvo v Celju je temu poročilu nasledilo in takoj proti večeru odposlalo v Trbovlje 4 čete vojakov in eno četo esesovcev. Tako je bilo v Trbovljah zbranih okrog 2000 vojakov ki so bili zelo dobro oboroženi. Po izdelanem načrtu se je v nedeljo dopoldne začel frontalni napad — v katerem so sodelovali tudi člani Zagorskega »Werkschutz« proti Sv. Urhu kajti na tem območju je imela naša vojaška zasedene že vse položaje. Razvijale so se cel dan ogorčene borbe ki so trajale pozno v noč. Podnevi so Nemci spuščali mine na Zagorje. Ena izmed njih je vnela hlev tov. Loizeta Kolenca teko da je hlev zgorel, ker gasilci niso mogli stopiti v celoti v akcijo; bilo jih je le malo doma.

(Ronec prihodnj.)

Zagorje v dobi od okupacije do 9. avgusta 1941

(Nadaljevanje in konec)

V zgodnjih dopoldanskih urah so Nemci natrpali na orožniški postaji 63 moških ter jih zasilovali do popoldne. V štabu za zasiljevanje je bil zagorski diktator, župan dr. Scheichenbauer, nadalje njegov najzvestejši pajdaš, trgovec Viktor Suša. Po končanem zasiljevanju je imel štab dolgo posvetovanje. Župan Scheichenbauer je predlagal smrtno kazen z ustrelitvijo za vse aretirance, ki so jih že gnali na dvorišče topiške šole in jih tudi že postavili za zid. Tu so se odigravali grozni prizori. Nekaj žena aretirancev se je valjalo v strašnem obupu po tleh in so kliče, s povzdignjenimi rokami prosili milosti za svoje može. Ta čas pa je štab še vedno zasedal, ker njegovi člani niso vsi soglašali z ustrelitvijo aretirancev. Vojaški poveljnik je bil namreč proti predlogu dr. Scheichenbauerja, ki je vztrajal pri svojem predlogu, češ da naj bo ustrelitev nekaj zgled, da se v prihodnje ne bo več kaj takega zgodilo. Končno so se le zedinili, da se smrtna kazen ne izvrši, pač pa da se aretiranci izpustijo v kazensko taborišče. Takoj nato so aretirance postrojili v četverstope in jih močno zastražene odgnali na železniško postajo — med potjo pa so morali vsi držati roke sklenjene na tilniku. Na postaji so izpustili tov.

Hinka Krauskopfa in tov. Rada Pungartnika. Trnova pot aretirancev je šla preko Celja v Mauthausen.

Nad zagorsko dolino je zavladala smrtna groza s srditim gnevom in srčih velike večine Zagorjanov.

Po šestih mesecih velikega trpljenja in muk se je vrnilo domov samo sedem mučnikov in še ti kot živi okostnjaki. Ostali so dali svoja dragocena življenja na oltar domovine, za njimi pa žalujejo neotlačljivi svojci, starši, žene, bratje, sestre in otroci, med katerimi so tudi taki, ki svojega očeta niti poznali niso in ga tudi nikoli poznali ne bodo.

Glede na ta za Zagorje kakor tudi za njegovo okolico zelo važen prvi zgodovinski dogodek v narodnoosvobodilni vojni je Ljudski odbor mestne občine Zagorje razglasil 9. avgust za svoj občinski praznik. Tako so Zagorjani letos drugič zelo slovesno praznovali ta dan v spomin, ko je prvič počila partizanska puška proti osvajalcem in zatiralcem naprednega človeštva.

Prebivalci mesta Zagorja in okolice se dobro zavedajo pomena pridobitve narodnoosvobodilne vojne in pomena graditve socializma, zato so tudi vsestransko po svojih močeh pomagali in doprinesli svoj delež za čim lepšo proslavo svojega praznika.

M. Š.

V zadnjih dneh po revirjih

TRBOVLJE

Zlet mladit na Kalu. V nedeljo se je mladina naših revirjev zbrala na planinski postojanki Kal na svojem zletu. Z ob 6. uri zjutraj je Mladinska godba na pihala iz Trbovelj zaigrala pred spomenikom »Revolucije« na Vodah budnico. Kina-

JUTRO NA KALU

lu je bilo zbrano precej mladine — nekateri mladinci so bili oblečeni v uniformo predvojske vzgoje. Skupno so odšli potem na Kal. Ustavili so se pri Katarini, kjer je Mladinska godba zaigrala nekaj koračnic. Mladina je počastila spomin pionirsko-skojevca Borisa Pusta in mu položila na spomenik pod Kalom lep venec.

Na Kalu so bile vaje predvo-

jaške vzgoje pod geslom: »Vod v napadu«.

Pri planinski postojanki se je mladina spomnila padlih planincev-partizanov in jim položila venec v spomin. Nekaj besed je tu spregovoril tov. Lado Levec, sekretar OK LMS Tr-

HRASTNIK

Društvo prijateljev mladine v Hrastniku je nadvse agilno. Trdimo celo, da je v Zasavju najbolj podjetno. Letos je organiziralo letovanje otrok svojih članov na otoku Pag. Prva skupina — 61 otrok — se je že vrnila vsa zadovoljna in zdrava z morja. No, saj se je naučila toplega zraka, kopanja v morju in sončenja. Hrana je bila tudi odlična. Druga skupina 40 otrok se je napotila s spremstvom na Pag 13. t. m. Društvo žrtvuje zanje mnogo iz svoje blaginje. Zato si hoče pridobiti novih finančnih sredstev z nameravano tombolo dne 29. t. m. na novem letnem telovadišču TVD »Partizana«. Tombolske tablice po 50 din se že razpečavajo.

Hrastniška komunalna dejavnost je tudi letos prav razgibana. Vsa lanske leto pričeta komunalna dela se letos nadaljujejo. — Na Logu se z vso vneto gradi poslopje nove osnovne šole, da bi bile vsaj tri učilnice v jeseni uporabne za vselitev. — Na sektorju stare osnovne šole in Rukodolnega mostu se prestavlja hrastniška cesta. Prelotili so že iz plazovitega sveta v jarke ob novi cesti vodovodne cevi. Sedaj grade oporne zidove ob novi cesti in dohod do Vovkove kolonije. Delo pa ne gre hitro od rok, ker je svet zelo skalovit. Upamo da bo do zime ta novi častni odsek že izročen prometu. Sicer je treba še zgraditi dva mostova čez potok Boben, enega pri šoli, drugega pa pri križišču proti Dolu. — Pa tudi delo pri gradnji novega vodovoda v Ribnikovem grabnu se nadaljuje. Zajetje izvirk so že dogradili. Sedaj kopljejo v živo skalno jarke, kamor bodo položili vodovodne cevi. Vodovod za Spodnji Hrastnik je nujen potreben ker zelo primanjkuje pitne vode. Ta del hrastniške doline se preskrbuje v zadnjem času z vodo le iz vodovoda steklarne ki pa ne zadostuje za vse hiše. Zato imajo nekateri hiše le podnevi, druge pa ponoči vodo. Z dograditvijo novega vodovoda iz Ribnikovega grabna bo pa ta pomanjkljivost odpravljena. — Cestno razsvetljava so tudi letos izpopolnili na križišču pod železniško postajo kar je hvalje vredno.

Oddaja krvi bolnikom. Na zadnji seji Rdečega križa so sklenili da bo RK tudi letos prevzel akcijo za oddajo krvi. Lanske leto se je ta akcija lepo obšla. Nad 600 Hrastničanov je dalo kri potrebni bolnikom. Uramo da jih bo letos še več. **Ostrožno.** Hrastničani oridno segajo po značkah za Ostrožno. Kamor bo šlo kar leže in gre. Oba pevsko zbora in obe godbi na pihala se bosta peljali z avtomobilom na Ostrožno Bivši

borci in mladina jo bodo mahnil kar peš čez planine v Savinjsko dolino. Ostali se bodo peljali s posebnimi vlaki v Celje. — Zanimanje za Ostrožno je v Hrastniku zelo veliko.

Hrastniški grad, ki je last steklarne, letos temeljito popravljajo. Zidarji in kleparji prekrivajo zelo komplicirano streho, ki je na več krajih prepuščala. Pa tudi fasada bo prenovljena. Za to popravilo je v proračunu 3 in pol milijona. V gradu so sedaj pisarne uprave, nekaj stanovanj, mala dvoranišca v suterenu in zbirna soba steklarskega muzeja.

Mladoplaninsko društvo na Dolu je priredilo preteklo nedeljo izlet za svoje člane v Gore (Sv. Jurij). Ob tej priložnosti so odprli svojo planinsko postojanko. Udeležba je bila zelo zadovoljiva, posebno iz Spodnjega Hrastnika.

Finžgarjev „Divji lovec“ na Polšniku

Prostovoljno gasilsko društvo na Polšniku je priredilo 1. avgusta na prostem Finžgarjevo igrano »Divji lovec«. Pod vodstvom tov. Janeza Cestnika, knjigovodje KZ Polšnik, je igra prav dobro uspela na splošno zadovoljstvo gledalcev.

Ne da se opisati, kako težavno je bilo izvesti vse priprave za uprizoritev igre: vaje in organizacijo, ker so bile te priprave ravno sredi največjega poljskega dela — košnje in žetve. kar je terjalo mnogo poštvalnosti in naporov. Treba je bilo pripraviti vsak oder za 4. deljanko in nismo imeli nobenih kulis. Bilo je prav resno vprašanje, kako pripraviti kje dobiti kulise.

Obrnili smo se v Radeče, kjer nam je gledališče posodilo nekaj važnejših kulis, za kar smo jim dolžni zahvalo. Ostale smo si izdelali sami. Na našo prošnjo nam je Papirnica v Radečah dala večjo količino papirja za napravo kulis. Tudi njej se moramo zahvaliti za veliko pomoč, da smo uspeli z našo prireditvijo.

Naš kraj je bil v času okupacije popolnoma uničen in še do danes nismo uspeli, da bi pridobili prostor, ki bi bil primeren za kulturne prireditve. Tudi nimamo primerne shrambe za kulise, tako da se nam vse uniči, kar pripravimo.

Okrajnemu funkcionarju OGZ, ki nam je svetoval, »da ne računamo več delamo in se manj pečemo s prireditvami«, pa v vednost, da s kulturnim delom nismo zanemarljivi kmečkega dela. saj so naši igralci klub napornemu celodnevemu delu samo ponoči vadili in spali samo po dve tri ure in se navzlic poniževanju in zasmehovanju nekaterih naših občanov zavdali, da je lepa kulturna prireditve tudi okras našega hribovskega kraja.

M. n.

Iz Litije in okolice

„Vesna“ v Litiji

Zdaj so si tudi v Litiji ogledali izredno uspešni slovenski film »Vesna«. Videlo ga je toliko število ljudi kakor malokaterga drugega. Zanimamo v Litiji zelo slabo zvočno aparaturo, kar smo občutili še prav posebno pri domačem filmu brez spremnega besedila. Na mnogih mestih nismo razumeli dialoga, zato je bila kinaoparatura deležna upravičene kritike. Prav bi bilo, da bi popravili aparaturo, da bi lahko v bodoče sledili razgovorom na platnu. Kino je danes ustanova kulturnega značaja in prav gotovo tudi merilo napredka za posamezni kraj in okoliš. Sedarja aparaturo daje Litiji in njenim odgovornim činiteljem slabo spritevalo. Ob »Vesni« smo čuli kritiko, da je litjska kino uprava v zadnjem času z objavo na platnu iskala pisalni stroj... (?) Bolje bi bilo, ko bi se zanimala za izboljšavo aparature. Prav veselje bi bilo, ako bi lahko v kratkem zapisali, da bodo kupili za litjsko kino novo aparaturo, ali pa staro popravili. Za enake cene kakor v dobrih kino gledališčih gledamo pri nas stare filme na slabi aparaturi.

Ob neki priložnosti so pri Zvezi borcev govorili, da bodo sprožili v Litiji vprašanje letne kina. Vsa večja mesta v LRS imajo letne kinematografe. medtem ko se Litijani v poletnih mesecih duše v zatohli kino dvorani. Bo torej kaj iz predloga o letnem kinu, ki za služi uresničenje v interesu našega mesta?

Požar v skladišču Zdravstvenega doma

Do požara je prišlo v skladišču Zdravstvenega doma, ki je še v gradnji. Gledalci nogometne tekme so ga pravčasno opazili, nato pa so z združenimi močmi pogasili ogenj, ki bi lahko napravil precejšnjo škodo. Sedanjost ocenili na 50.000 dinarjev.

Dr. Stella Ubel o Valva serju in Bogenšperku

BOGENŠPERK V HRVATSKEM TISKU

Za Bogenšperk, kjer je deloval slavni zgodovinar Valvasor, vlada med našimi izletniki precejšnje zanimanje. Stalno prihajajo na grad obiskovalci, ki se zanimajo za domačo zgodovino. Nedavno so bili na Bogenšperku tudi hrvatski znanstveniki na čelu z doktorico Stello Ubel, upraviteljico grafičnega kabineta pri jugoslovanski akademiji v Zagrebu. Dr. Stella Ubel proučuje v glavnem Valvasorjevo umetniško in znanstveno zapuščino. V reviji »Buletin«, ki jo izdaja zagrebški inštitut za likovne umetnosti jugoslovanske akademije, je objavila dr. Ubelova že več člankov o Valvasorju in o našem Bogenšperku. Članke krasi originalne slike iz Valvasorjeve dobe, zlasti je zanimiv pogled na ta naš grad iz dobe pisatelja Valvasorja. Res umetniško izdajo je omogočil tudi znan jugoslovanski kulturni delavec sedanji tajnik JA akad. slikar Krsto Hegedušić, avtorica člankov o Valvasorju pa je dokazala, da je med našimi vodilnimi znanstveniki, ki proučujejo življenje in delo Valvasorja in kulturno življenje našega Bogenšperka, kjer je Valvasor začel z bakroreznico 12. aprila 1672, mnogo zanimanja za našo zgodovino. Prav bi bilo, da bi si »Buletin«, kjer piše dr. Stella Ubel o Bogenšperku, preskrbele vsaj vse zasavske knjižnice in gimnazije. Te revije v Ljubljani ni dobiti, je pa škoda, ker nam odkriva mnoge zanimivosti iz našega Zasavja. J. Z.

Zanimiva pošiljka iz Francije

V zadnjem času je našel litjski športnik in načelnik TVD »Partizana«, tov. prof. Hinko Lebinger, na samotnem otoku sredi Save med Litijo in Ponovčami balonček, na njem pa po zdravno tiskovino, ki jo je s proslave svoje stoletnice obstoja odposlala po značni poti znana francoska firma jekla in raznovrstnih strojev Arthur Martin, ki ima več tovarn. Ta balonček je bil spuščen s proslave v mestu Revin v francoskih Ardenih, v severni Franciji, v bližini belgijske meje. Prof. Hinko Lebinger je vrnil vprašalno pismo na naslov tovarne v Revinu. Svoje pismo je priložil nekaj slik Litije in nakazal mesto, kjer je našel balonček. Ta je preletel razdaljo tisoč kilometrov, plul pa je preko najvišjih evropskih vrhov v višini 4000 metrov, nato pa srečno pristal v Litiji. Prof. Lebinger je priložil svojemu pismu tudi brošuro Jožeta

Zupančiča »Mesto Litija«. Te dni je prejel najditelj Lebinger za jetno pošiljko z mnogimi prospekti. V pismu se mu zahvaljuje generalni direktor eksploatacije g. Georges Guerlince za najdbo in opozorilo. Svojemu izredno ljubeznivemu pismu je priložil več fotografij kraja, kjer deluje ta velika tovarna z več tisoč delavci. Za stoletnico je g. Guerlince, ki je tudi publicist, uredil več brošur tako o zgodovini razvoja tovarne Arthur Martin, o sedanjem delu tega podjetja, ki ima v Franciji več delovnic, med drugim tudi v Parizu. Zanimiva je zlasti brošura o socialni zaščiti delavstva tega podjetja. Delavci imajo lastno gledališče in samostojne športne klube. Izdajajo tudi izredno lepo glasilo »Chez nous« (»Pri nas«), ki z obilnimi slikami govori o socialnem delu in kulturnem prizadevanju delavcev in nameščenec te svetovno znane tovarne Arthur Martin. Podobno pošiljko, kakor tov. Lebinger, je prejel tudi avtor brošure tov. Jože Zupančič, direkcija podjetja pa je oba tovariša povabila kot gosta na ogled tovarne v prijateljsko Francijo.

Grumova razstava v Litiji

V izložbenem oknu litjske knjižarne na Glavnem trgu je spet priložnostna razstava, ki govori o prizadevanju Litijanov za spoznavanje domačih kulturnih delavcev. Ta razstava je posvečena pisatelju dr. Slavku Grumu ob njegovem rojstnem in smrtnem dnevu v avgustu v letih 1901 in 1949. Avtor drame »Dogodek v mestu Gogi« — dr. Grum — je šmarnski rojak, umrl pa je kot zdravnik v Zagorju. Med razstavnimi predmeti so raznovrstne zanimivosti: portret, ki ga je izdelal slikar Vavpotič, prav tako številne skice za sceno v ljubljanskem in mariborskem gledališču, nadalje trak, ki ga je avtor Grum prejel po premijer v Mariboru. Nalašč za to razstavo je narisal pisateljevo rojstno hišo v Šmartnem pri Litiji visokošolec Janez Vozelj. Priložnostne razstave litjskega Muzejskega društva imajo vedno dosti gledalcev, ki se na ta način spoznajo s kulturno zgodovino našega Zasavja.

Smrt kopalca v Savi

V Kresnicah pri Litiji je utočil 18-letni posestnikov sin Janez Kokalj. Ves pot in vroč je planil v savske valove. Verjetno ga je prijel krč in je utonil. Njegovo truplo so našli šele čez teden dni. Njegova smrt naj bo kopalcem v svarilo, da ne planejo v valove, dokler se niso ohladili.

Uspešno delovanje KZ v Zagorju

Cep ravno Kmetijska zadruga v Zagorju čisto kmečke predele kraja, je vendar njeno delovanje za Zagorje in njegovo okolico v pogledu pospeševanja kmetijstva zelo koristno. Zadruga šteje 250 članov ter ima živinorejski, sadjarsko-poljedelski, lesni, kreditni in strojni odsek. Nas zanima predvsem, kaj je zadruga napravila za izboljšanje kmetijske proizvodnje.

Zadrugarji se zlasti zanimajo za razširjenje svojega plemena živine in so v ta namen nakupili 5 krav tega plemena. Če lastnik ne bi mogel rediti prirasika, ga bo zadruga odkupila oziroma zamenjala in dala teleta v rejo, ali pa odprodala takim kmetom, ki bodo teleta lahko vzrejali. Zadruga je kupila nadalje plemenite merjase. Prav tako je zadruga organizirala pašo živine na obširnih, visokoležečih pašnikih v gorah nad Turjem, kar je za rast mlade živine posebno koristno. Zadrugarji so si prav tako ogledali živinorejsko razstavo v Grosuplem, kjer je bila razstavljena izključno živina svojega plemena, ki v naših krajih najbolj uspeva glede krav-molznice, ki dajo več mleka kot pa molznice raznih drugih mešanih plemen živine, ki jih še gojimo v naših krajih.

Posebno pazljivost nosveča zadruga sadjarstvu. Nakupila je 4 prevozne in motorno prevozne škroplilnice za sadno drevje, da zavaruje pred raznimi škodljivci, zlasti pred kaparjem. Vodstvo zadruge je organiziralo tudi enodnevni tečaj o sadjarstvu ter več predavanj, ki so bila vira dobro obiskana. — V povezavi z občno je KZ izvedla načrtno uničevanje kolozdravne hrošča, v manjšem obsegu na se je ukvarjala tudi s pogozdovanjem. — Na letošnji razstavi lokalne industrije in obrti v Zagorju je zadruga razstavila razne poljedelske stroje in orodje. V svojih trovskih poslovalnicah nudi zadrugarjem razno železnico in druge poljedelske potrebščine.

ZAGORJE

Ustanovitev Turističnega društva. — V Zagorju bo v drugi polovici meseca avgusta ustanovni občni zbor Turističnega društva. Pripravljalni odbor pridno dela, predelava pravila, pripravlja načrt dela in v zvezi s komunalnim svetom LOMO Zagorje že intenzivno dela na olepšavi kraja in njegovi zunanji ureditvi. Društvo bo imelo več sekcij, in sicer sekcije za propagando turizma, za letovanja, gospodarstvo, olepšavo kraja in čuvanje kulturnih spomenikov. Najvažnejša naloga je razširitev društva in sodelovanje ostalih množičnih organizacij in društev na področju turizma. Kakor smo izvedeli, namerava odbor za pospeševanje turizma v Trbovljah izdati Turistični vodič za okraj Trbovlje. Pri tem bo sodelovalo tudi društvo v Zagorju.

Ustanovljajo Društvo rejcev malih živali. — V Zagorju so se doslej le malo zanimali za rejo malih živali, čeprav je ta veja gospodarstva zelo koristna in donosna. Gre predvsem za rejo dobrih in izbranih pasem kuncev, kokoši, golobov, raznih ptic itd. Zato so prijatelji reje malih živali pred nedavnimi sklenili, da bodo ustanovili svoje društvo. Vpisalo se je že nad 60 članov. Ustanovni občni zbor bo v prvi polovici meseca septembra. Pripravljalni odbor vabi vse, ki se zanimajo za to področje gospodarstva, da pristopijo k društvu. Vsa potrebna pojasnila dobe pri referentu za kmetijstvo na mestni občini.

Gasilsko društvo zagorskega okoliša so se skrbno pripravljala na svoj nastop, ki je bil preteklo nedeljo, žal pa vreme tej prireditvi, ki je bila popoldne, ni bilo posebno naklonjeno. Velik požar. — V noči od sobote na nedeljo je izbruhnil pri posestniku Zalokarju v bližini Čemšenika pri Zagorju velik požar, ki je uničil posestnik vsa gospodarska poslopja, žito, seno, poljsko orodje, mlatnico in druge kmetijske stroje v vrednosti 5 in pol milijona dinarjev. Na kraj nesreče so prihitali gasilci iz Zagorja, vendar so lahko očuvali uničenja samo stanovanjsko poslopje. Vzrok požara v času, ko to pišemo, še ni bil znan. Zanimivo pa je, da posestnik Zalokar ni imel svojega imetja zavarovanega pri DOZ in bo moral sam trpeti nastalo škodo.

Dan izseljencev v Zagorju. — V okviru Tedna izseljencev Lo priredilo pododbor izseljenske matice v Zagorju skupno z množičnimi organizacijami danes, v sredo 18. avgusta, v Zagorju Dan izseljencev. S to prireditvijo bo prebivalstvo Zagorja pokazalo, da ni pozabilo na tovariše in tovarišice, ki jih je kruti okupator preganjal z rodne zemlje. Vse Zagorjane vabimo, da se te prireditve, ki bo na telovadišču TVD Partizan, udeleže v čim večjem številu.

OBISUJTE V

Zasavski vestnik

Zbor volivcev v Zgornji Trbovljah

Preteklo sredo so imeli zbor volivci 21., 26. in 27. volilne enote v Zg. Trbovljah. Na dnevnem redu je bila razprava o otvoritvi 5. razreda na osnovni šoli v Trbovljah II, nadalje zaključni račun mestne občine Trbovlje za lanske leto ter odločba o stanovanjskih skupnostih in o ocenjevanju stanovanj.

LIDIJA SENTJURCEVA V TRBOVLJAH

Zbor volivcev je bil precej dobro obiskan, saj je bila okrajna dvorana skoraj popolnoma zasedena. Zborovanje je vodil tov. Gornik poročilo sta pa podala občinska odbornika tov. Kus in Naglič.

Po teh poročilih se je razvila razprava, ki je pokazala, da se volivci zanimajo za delo mestne občine in da hočejo tudi uveljaviti svoje demokratične pravice. Zato so med drugim zahtevali, da je treba z odloki, ki jih izda ljudski odbor mestne občine, prej seznaniti volivce, da tudi oni o njih razpravljajo. Dalje so volivci zahtevali da mora biti v prihodnje zaključni račun mestne občine podrobneje obrazloženo.

Volivci so po krajši debati sprejeli predlog tov. Kusa, da se odpre 5. razred na osnovnih šol-

pravljal ter je bil zadeven elaborat brez ugovorov sprejet. Volivci so pa zahtevali, da se pri mestni občini ustanovi še ena stanovanjska komisija, ki naj pregleda vse prošnje za stanovanje ter izloči vse vloge tistih prosilcev, ki imajo ustrezna stanovanja, pri ostalih pa naj se ugotovi prvenstvo, to pa zaradi tega, da se ne bo več zgodilo, kar se je namreč pripetilo, da je nekdo pred dvema dnevmi vložil prošnjo za podelitev stanovanja in ga tudi dobil — da se nadalje neka petčlanska družina stiska v eni sobi, v isto hišo se pa vseli v sobo in kuhinjo porocen par brez otrok in podobno.

Zbor volivcev je pokazal, da se je v naših ljudeh že močno zadržala zavest o socialističnih odnosih in njihovi vlogi v naši skupnosti.

ik.

Za naše gospodinje

Ne na morju, doma se lahko najemo morskih rib!

Najprej nekaj iz hranoslovja: vsak dan je gospodinja v resnih skrbeh, kako bo svojo družino prehranila. Saj družina ne strda, a zakaj ne uspeva tako, kot bi morala? Govorimo zato, ker imajo nekih snovi premalo, a drugih preveč. Poglejmo, koliko živil potrebuje človek na dan:

100 g mesa ali rib; 1/4 l mleka; 40 g sira ali skute; 1/4 jajca; 80 g maščobe; 1/2 kg kruha in testenin; 1/2 kg krompirja; 300 g sveže zelenjave; 25 g sladkorja; 15 g marmelade (da se enkrat namaze kruh). Ali z drugimi besedami:

Dnevno: 2-3 kozarce mleka, 2-3 jabolka, 1-krat na dan krompir, 1/2-1 jajce na dan, 4-krat na teden meso ali ribe (kadar ni mesa, ližol, grah, jajce, sir), 3 kose kruha na dan (otroci 5 kosov), malo sira ali skute. Hrana ne sme biti premasna, niti ne sme vsebovati preveč mesa.

—0—

Morje ima v sebi velikansko množino neizkoriščenega bogastva za prehrano človeštva. Tudi kaj mislim predvsem na morske ribe (te so na razpolago gospodinjam vsak teden in petek na trboveljskem trgu).

Ce primerjamo meso klavne živine z ribami, vidimo, da imajo ribe 2-3% več beljakovin kot drugo meso. Ribe so bogate na rudniških snoveh, zlasti vsebujejo veliko kalcija in železa. Glede vitaminov so ribe veliko bogatejše kot ostalo meso. Vsebuje sledeče vitamine: A, B1, B2, nekoliko tudi C; nekatere imajo v jetrih tudi vitamin D. Saj vemo, da iz jeter polenovke pridobivajo ribje olje, ki je zelo bogato na vitaminih.

Ribje meso je bolj vodenomastno in se zelo hitro pokvari. Meso je lahko prehlajljivo. Pri nakupu moramo paziti, da so ribe res sveže. Pri pokvarjenih ribah so oči upadle in motne, meso je mehko, usta odprta; če ribo položimo v vodo, plava na vrhu kot pokvarjeno jajce.

O čiščenju rib: če kupimo živo ribo — kar je najbolje — jo najprej ubijemo tako, da z batom udarimo po glavi, ali pa jo zavijemo v krpo in z glavo udarimo ob rob mize. Nato spustimo kri. Ako ima riba luske, jih ostržemo od repa proti glavi. Ribo po trebuhu prerežemo in vzamemo ven čreva ter drobovino. Pazimo, da se žolč ne razlije, ker je potem meso grenko. Skrge navadno izločimo. Zlasti so lahko nevarne skrge sladkovodnih rib, ker se na njih često nahajajo bacili svinske rdečice. Zato moramo paziti, da se pri čiščenju rib ne ranimo, ali da ne delamo z ranjenimi rokami. Tudi na skrgeh morskih rib so bacili. Ko smo ribi odstranili drobovino, jo dobro izperemo pod tekočo vodo. V vodi rib ne puščamo!

Ribe lahko pripravimo na več načinov: 1. jo lahko kuhamo, 2. pečemo na olju in na žaru, 3. jo ocvremo (pohamo), 4. jo pripravimo v omaki (brodet — golaž), 5. napravimo ribjo juho (čorbo).

1. Kuhane ribe: potrebujemo: 1 kg rib, 1,5 l vode, 10 dkg čebule, 2 ljuvorjeva lista, 1 dkg soli, 6 zrn popra, 0,5 dkg kisa. — Pripravljanje: pristavimo vodo, jo osolimo, kisamo, dodamo debelo narezano čebulo, poper in ljuvorjev list ter pustimo, da voda zavre. Ko zavre, pridamo očistimo, operemo, povaljamo s citronovim sokom ali kisom. V primeru ponvi razgrejemo olje in pečemo na njem ribe. Med pečenjem jih obilimo z oljem ter jih obračamo. Ko je riba na obeh straneh lepo opečena, jo damo na krožnik. Na olju, kjer se je pekla riba, pa prepražimo drobno sesekljane česen in zelen peteršilj ter vse skupaj polijemo po ribi.

Ribe pečemo tudi na žaru. Postopek je isti, le da pečemo namesto na olju na rešetki nad žerjavico. V tem primeru rijo pred pečenjem dobro pokapljamo z no svetlorjavo, pridamo ravno tako pokapljamo počasi olje po nje.

3. Ocvrte ribe (pohane, panirane): ribe očistimo, operemo, manjše pustimo cele, večje zrežemo na kose, posolimo, povalja-

mo v moki, raztepenem jajcu in drobtinah ter ocvremo na razbeljenem olju ali masti. Lahko pa jih povaljamo samo v moki ter ocvremo. Ocvrte ribe moremo nato okrasiti z limonovimi rezinami in zelenim peteršiljem.

4. Ribji brodet (ribja omaka — golaž). — Prvi način: ribe očistimo, operemo, povaljamo v moki ter popečemo na olju. Za brodet vzamemo navadno manjše ribe, ki jim odstranimo tudi glavo. Če imamo samo večje ribe na razpolago, jih zrežemo na kose. Na olju, ki nam je ostalo od pečenja, prepražimo prav drobno sesekljano čebulo, 1 žlico moke in 1 žlico drobtin. Ko je prepraženo svetlorjavo, pridenemo ravno tako drobno sesekljane česen in zelen peteršilj, papriko in žličko paradižnikove meze ali dva sveža, pretlačena paradižnika. Zalijemo z ribjo juho, osolimo ter pridamo ljuvorjev list in vršiček rožmarina. Okisamo po okusu.

Ribji brodet (tržaški način). — Na olju prepražimo drobno sesekljano čebulo in 1 žlico moke; ko zarumeni, pridamo sesekljane česen in zelen peteršilj, 1 dkg kisa ali vina, ščepec soli ter pustimo, da prevre. Nato vložimo očistene ribe, pokrijemo ter na robu štedilnika počasi kuhamo 15-20 minut.

Pianitski kaliček

Dobra tovariša

Ivan in Branko sta bila dobra tovariša. V šoli sta sedela v isti klopi. Njuno prijateljstvo ni ponehalo niti ob koncu šolskega leta. Vsak dan sta se sešla.

Največkrat je prišel Ivan k Branku. Ivanov oče je umrl pred petimi leti. Zanj je skrbela mati, ki je delala v papirnici. Brankovi starši so pa še živeli. Oba sta bila v službi. Imela sta Ivana rada in vseč jima je bilo, da je ime Branko takega prijatelja. Cestokrat sta dovolila, da sta Branko in Ivan skupaj v kino. Kadar sta kupila Branku kakšno knjigo, sta jo podarila tudi Ivanu.

Branku je bilo najtežje, ko je moral poleti s starši na morje. Tam je živel Brankova babica, kjer je imela svojo hišico. Ko je Branko izvedel za odhod na morje, je postal žalosten. Tako težko mu je bilo ločiti se od Ivana. Vedel je, da njegov prijatelj ne bo šel nikamor, bilo bi mu pa vendar tako ljubilo, če bi ostala skupaj. Kopala bi se in plavala ter lovila morske rake.

Oče in mati sta opazila, da je Branko žalosten. Čudila sta se temu.

»Moral bi biti vendar vesel,« je rekla nekega dne mati očetu, »ko bo za nekaj časa šel k babici.«

Oče je skomignil z rameni. Ni našel vzroka, zakaj je vesel, in nasmejani Branko postal nenkrat tako zamišljen. Vendar so starši to kmalu izvedeli.

Nekega dne, ko sta bila oba fanta zopet skupaj, uprašala Branko Ivana:

»Zakaj ne bi šel tudi ti z menoj k babici? Kako lepo bi bilo!«

Niti počakal ni odgovor Ivana. Zdirjal je domov. Ves upeljan je pridrvel v sobo, kjer je oče pravkar prebiral časnik, in upravljal očeta:

»Očka, kako vesel bi bil, če bi smel iti tudi Ivan z nami k babici. Kako lepo bi to bilo!«

5. Ribja juha. — Kadar čistimo ribe in če odrežemo glave, je dobro, če jih porabimo za ribjo juho, s katero potem zalijemo brodet ali pa jo rabimo, da v njej kuhamo ribe.

V lonec pristavimo mrzlo vodo, pridamo očistene glave, na olju prepražimo zrezano čebulo, pridamo korenje, peteršilj in ljuvorjev list — po okusu solimo ter pustimo, da počasi vre. Ako hočemo imeti čisto juho, tedaj jo ohladimo ter ohlajeno izčistimo z raztopljenim beljakom. — Ribjo juho navadno uporabljamo za zalivanje, bolj redko za jed kot juho.

Kaj serviramo k ribam? — H kuhanim, pečenim in ocvrtim ribam se najbolj poda solata: krompirjeva, pesa in zelena solata, k brodetu pa polenta in solata.

Kako ribe jemo? — Ko imamo ribo na krožniku, si pomagamo z vilicami in nožem. Ribo ne hrbtu prerežemo ter jo razdelimo na dve polovici po dolgem. Nato vzamemo ven hrbtenico z vsemi kostmi. Nadaljnji postopek pri jedi je potem prav lahek. — Ako damo ribe otrokom, tedaj pobereimo kosti, da ti ne brskajo po krožniku za kostmi, ker bi v tem primeru vse zmešali — kosti in meso — kar bi bilo težko spet porabiti.

Postopek pri jedi je prav varen, kajti marsikdo ne mara rib prav zaradi tega, ker imajo preveč kosti, ali z drugimi besedami povedano: ker jih ne zna jesti. A. B.

Kako bi dobili trboveljski starši ceneje šolske knjige?

Bliža se spet začetek novega šolskega leta in marsikateri trboveljska mamica (ali pa oče) bo žalostno vzdihnila, ko bo treba odšteti tisočak ali dva za nove šolske knjige. To bo tem bolj

ključuje, na šolske knjige, ki naj bi jih darovali podporni knjižnici, sploh pozabili. Korist, ki bi jo imeli starši dijakov od te akcije, je povsem vidna: namesto tisočaka ali

dveh, ki bi ga izdali za knjige, bi zadostoval stotak. Poleg tega še nekaj. Vemo, da se šolske knjige skoraj vsako leto ponatiskujejo. Nove izdaje pa skoraj nikdar niso popolnoma enake starim. V razredih nastane včasih že kar obupna zmešnjava, če imajo učenci knjige dveh, treh ali štirih izdaj. Nekaj časa se love po straneh, končno pa pridejo k materi: »Prosim za denar, moja knjiga ni prava.« Če bi pa te iste knjige bile v šolski knjižnici, bi vsak razred dobil svojo enotno izdajo knjig in bi take nevednosti izostale.

Korist bi pa imela tudi podporni knjižnica sama, ki bi lahko dobila več izposojnine in bi mogla kupiti več novih knjig. Končno bi se pa knjige res povsem izrabile. Nobena knjiga ne bi obtežala doma neizkoriščena.

Vsak učenec, ki bi daroval knjige šolski knjižnici, bi imel prihodnje leto prednost pri izposojanju. Prejel bi potrdilo knjižničarja, s katerim bi se zgledil pri svojem razredniku. V okviru danih možnosti se bo namreč knjižničar držal načela: kolikor knjig si podaril, toliko jih boš dobil iz šolske knjižnice.

Knjige za podporno knjižnico bo sprejemal knjižničar od 29. avgusta dalje vsak dopoldan od 8. do 12. ure na gimnaziji v Trbovljah.

Lepo bi bilo, če bi se tudi kakšno podjetje spomnilo s kakšnim darilom te podporne knjižnice da bi ob začetku šolskega leta lahko revnejše dijake še bolj podprli s knjigami. P.

Tudi naši najmlajši hočejo biti pridni delavci

Slovo dolskega kulturno-prosvetnega delavca

občutno, ker je prav meseca septembra treba pripraviti denar tudi za sadje, krompir, kurjavo, obutev in obleko za hladnejši letni čas itd.

O vprašanju, kako bi prišli trboveljski dijaki ceneje do šolskih knjig, je razpravljala na svoji zaključni konferenci profesorski zbor trboveljske gimnazije. Na šoli deluje že osem let knjižnica, ki podpre s šolskimi knjigami marsikatero dijaka v začetku vsakega šolskega leta. Skoda je le, da so bili krediti za podporno knjižnico že nekaj let povsem izčrpani iz šolskega proračuna. Knjižnica pa kljub temu posluje, vzdržuje se pa sama s prispevki, ki jih vplačujejo dijaki za izposojeno knjigo.

Ko je profesorski zbor obravnaval podporno knjižnico, je ugotovil precejšnjo materialno korist, ki jo imajo od nje trboveljski dijaki in starši: slednjim namreč prihrani letno okrog 400.000 din, kar je tudi za Trbovlje upoštevno vreden denarni znesek. Da bi delovanje te knjižnice razširili in da bi imeli dijaki od nje še več koristi, je profesorski zbor sklenil poklicati vse dijake na bi svoje šolske knjige, ki so jih uporabljali v preteklem šolskem letu, darovali podporni knjižnici gimnazije. Profesorski zbor je sklenil: Če bi vsi dijaki oddali knjige, ne bi prihodnje leto bilo treba nikomur kupiti knjig, ker bi jih lahko dobili v podporni knjižnici.

Res so razredniki razglasili to misel po razredih, toda uspeh je bil minimalen: dva dijaka sta darovala osem knjig. Sedaj ne vemo, ali so razredniki dijake slabo prepričevali ali pa so slednji v slovesnem in vselem pričakovanju, da se šolsko leto za-

Pred petimi leti je bila premeščena na Dol pri Hrastniku učiteljica tov. Berta Faganelli. Z njo je prišla tudi njen mož tov. Anton Faganelli, upokojen šolski nadzornik. Sedaj pa odhaja tovarišica Faganelli na lastno željo službovat v svoj rojstni kraj Ribnico na Dolenjsko in z njo odhaja tudi njen mož tovariš Faganelli z Dola.

Tovariš Faganelli je bil na Dolu pevec-solist pri moškem zboru in dirigent ženskega ter pionirskega pevskega zbora. Zato je predzadnje soboto zvečer priredila Dolsko prosvetno društvo »Ciril Pust« na Dolu lep poslovilni pevski koncert v slovo odličnemu pevcu in priljubljenemu pevovodji. Nastopil je uspešno moški in ženski zbor z umetnimi in narodnimi pesmi. Sam slavljence je pa zapel čustveno v slovo štiri smotapevke, ki so izvajali pri poslušalcih navdušeno ploskanje. — Predsednik prosvetnega društva tov. Drago Kozole se je v iskrenih besedah poslovil od tov. Faganelli in poudarjal njegovo neizbrisno delo za dvig kulture na Dolu ter mu izročil okusno izdelano zahvalno diplomu z željo, da bi žel še nadaljnje uspehe v prid delovnega ljudstva v lepi Dolenjski.

Priljubljenost odhajajočega je pokazal zelo zadovoljiv obisk koncerta. Pogrešali smo le še nekaj tistih, ki bi morali biti navzoči pri poslovilni marševga kulturno-prosvetnega delavca.

Koncert je bil prav kvaliteten. Pri ženskem zboru je bilo opaziti več novih mladih pevki. Ta zbor bo ostal sedaj brez pevovodje. Skoda, da ni nastopil še odličen Faganelli pionirski zbor. Vzrok temu so pač šolske počitnice.

Zamočati ne smemo, da je bil koncert v okusno obnovljeni dvorani KZ na Dolu. Kakor se čuje, se oba dolska zbora pridno pripravljata za nastop na Ostronem.

Dolan! bomo pogrešali vestnega naprednega kulturnega delavca in hčornarja učitelja na gimnaziji, kakor tudi odlično učiteljico tov. Faganelli, ki je učila zadnje leto prav tako na nižji gimnaziji.

Želimo tovarišu Faganellju, naročniku našega lista, ki nam je izjavil, da bo ostal še nadalje zvesti naročnik. »Zas vsakega vestnika«, kakor tudi njegovih življenjskih družici še mnogo zadovoljnih in uspešnih polnih let na kulturno-prosvetnem področju v prijazni Ribnici! Ribničanom pa čestitamo na letni pridobitvi!

Izpred sodišča

Ponovno obsojen zaradi tatvine

Leopold Sajevec, delavec brez službe nazadnje stanujoč v Trbovljah-Kolonija št. 20, je bil januarja letošnjega leta po okrajnem sodišču v Trbovljah obsojen zaradi kaznivega dejanja tatvine na 3 mesece in 10 dni zaporu. Komaj pa je obsojenec kazni prestopil, je znova začel na pot kriminala. Tako je dne 23. aprila t. l. spet izvršil v stanovanju R. T. v Zagorju tatvino srebrne ure neugotovljene vrednosti, medtem ko je 6. septembra lanskega leta izmaknil odevjo v vrednosti 3.500 din. na škodo D. J. kar je sodišče doznalo šele v zadnjem času. — Za obe kaznivih dejanja je sodišče obsodilo na 5 mesecev zaporu. Obtoženec je delanje za pora. Obtoženec je delanje le delno priznal: trdil je, da je res izmaknil moško srebrno uro, zagovarja se je pa, da je storil to v pijanosti. Popolnoma na je zanikal tatvino odevje. Zoper prvostopno sodbo se je obtoženec pritožil, vendar je okrajno sodišče v Celju sodbo okrajnega sodišča v Trbovljah v celoti potrdilo.

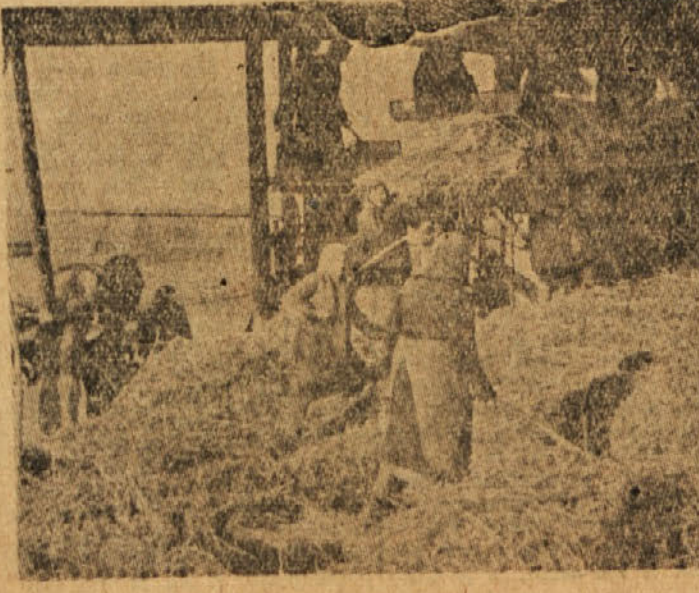
Z nožem ga je napadel

Dne 14. aprila letošnjega leta se je vračal proti domu K. A. Med potjo je pa dohitel Alojza Centriha delavca, stanujočega v (Nadaljevanje na 6. strani)

Rešitev nagradnega magičnega lika za pionirje

Pravilna rešitev nagradnega magičnega lika iz prejšnje številke našega lista se glasi (vodoravno in navpično): 1. Peter, 2. ter, 3. jereb.

Strogi žreb je tokrat prisodil nagrado pionirki Lenki Koritnik v Mariboru Jenkova 3, ki naj o priložnosti pošlje v naše uredništvo po objubljeni knjižno darilo.

Ob mlačvi pres odimo pridelek

